

NAŠE DELO

Oktobrska revolucija in delavski razred — Slovenska žena in Oktobrska revolucija — Oktobrska revolucija in sovjetska žena — Skrbi angleških lordov — O izmišljenem in neresničnem svetu — Mauthausen — Dopisi Na kmetiji — Kakšna naj bo klet — Fizkultura — Mladina

CENA 2 din — Mesečno 8 din

Leto I. - Štev. 31

GLASILO OKROŽNEGA ODBORA OF CELJE - IZHAJA VSAKO SOBOTO

Celje, 9. novembra 1946

Oktobrska revolucija in delavski razred naše dežele

Delavci... nimajo v boju za osvoboditve izpod kapitalističnega jarma izgubiti ničesar drugega kakor svoje okove. Pridobijo pa lahko ves svet.

Vladimir Ilič Lenin.

Noben praznik ni tako globoko zapisan v srce delavskega razreda kot 7. november.

V stari Jugoslaviji, deželi žandarjskih bajonetov in okrutnega policijskega terorja nad delavskim razredom so se zavodnim delavcem na ta dan širile prsi od radostne zavesti, da obstoja v svetu velika bratska dežela, v kateri je delavski razred s pomočjo svojih zaveznikov — siromašnih kmetov že strmoglavil osvraženo oblast zatiralcev in izkoriščevalcev in ustanovil oblast delovnega ljudstva. Zasedujoč rastočo in neozdravljivo krizo kapitalističnega sistema v svetu je leto za leto bolj rastlo naše upanje, da se bliža čas, ko se bomo tudi mi osvobodili. Na predvečer 7. novembra smo si krepko segali v roke in bodrili drug drugega: Vztrajamo, tovariši! Svoboda bo prišla tudi za nas!

Zdaj praznujemo 7. november, dan zmagovite Oktobrske revolucije, z istim občutkom zmagoslavja in notranje sproščenosti, kakor bratski delavci v Sovjetski zvezi. In kakor oni, se tudi mi na ta dan z veliko hvaležnostjo spominjamo velikih voditeljev in učiteljev delovnega ljudstva Marxa, Engelsa, Lenina, Stalina.

Borba delavskega razreda Jugoslavije ima mnogo sličnosti z borbo delavcev in zatiranih narodov v Rusiji, čeprav se je vršila v drugačnih okoliščinah. Kakor v bivši carski Rusiji in v drugih državah, tako je tudi pri nas v Jugoslaviji boj za osvoboditve delovnega ljudstva in zatiranih narodov poznal plimo in oseko. Po začasnem neuspehu revolucije 1905 je carizem slavil zmagoslavje — ali le kratko dobo. Kmalu je moral spoznati, da trenutni neuspeh za delavski razred ne pomeni nič drugega kot temeljito analizo: v čem je bil vzrok poraza, kakšni so bili objektivni in subjektivni vzroki, ki so dovedli do poraza itd. Obogatena z novimi dragocenimi izkušnjami je delavski razred carske Rusije po porazu leta 1905, pod vodstvom Lenina in Stalina znova zbiral svoje sile, da skupaj s siromašnimi kmeti v ugodnem trenutku obračuna s carizmom in njegovimi podreptiki. To mu je 7. novembra 1917 tudi v celoti uspelo.

Tudi delavski razred Jugoslavije se je jeklenil in usposabljal v boju za svoje pravice vseh 25 let stare Jugoslavije. Boril se je proti reakciji, ki je izdajala take reakcionarne odredbe, kot je bila n. pr. zloglasna »Obznana«, boril proti ubijalcem fašistične Orjune. Delavski razred Jugoslavije je s KPJ na čelu vodil ogorčeno borbo proti šestojanuarski diktaturi kralja Aleksandra in pozneje proti zločinskemu politiku tipa Stojadinović-Korošec-Maček-Cvetković itd.

V veliki osvobodilni vojni proti fašizmu so se narodi Jugoslavije borili z ramo ob rami z narodi Sovjetske zveze za uničenje fašizma, za osvoboditve podjarmljenih narodov in delovnega ljudstva.

Kakor sovjetskim tako so tudi narodom Jugoslavije v dneh najtežjih preizkušenj svetleli na pot Leninove besede, da je ideja, ki prinaša ljudstvu svobodo in boljše življenje, nepremagljiva.

Toda brez Oktobrske revolucije, ki je rodila Sovjetsko zvezo, državo svobodnih delavcev, kmetov in delovne inteligence — državo novega tipa, brez Rdeče armade, ki sta jo ustanovila, vodila in vzgajala Lenin in Stalin, se narodi Jugoslavije kljub njihovi herojski borbi ne bi mogli osvoboditi, niti priborjene svobode obdržati. Napadu nemških fašističnih hord, katerim je bilo na razpolago mehanizirano orožje vse okupirane Evrope, gnila bivša carska Rusija ne bi zdržala. Premagati

tako vojaško silo, ki je v razmeroma kratkem času zasužnjila ves evropski kontinent, nevarno ogrožala Anglijo in celo druge dele sveta — to je mogla samo Rdeča armada pod vodstvom tovariša Stalina.

Neprecenljiva vrednost Oktobrske revolucije se je ponovno pokazala v času, ko je bila cela vrsta narodov Evrope v nevarnosti, da za dolgo dobo izgubi svojo svobodo. To velja še posebej za slovanske narode, ki jih je hotel nemški fašizem popolnoma uničiti.

V tem boju na življenje in smrt so se posebno odlikovali delavci Sovjetske zveze in Jugoslavije. Prvi so vedeli, da se borijo za neodvisnost svoje domovine, kar je zanje pomenilo ohranitev vseh pridobitev Oktobrske revolucije, delavski razred Jugoslavije pa se je od prvih dni vstaje proti okupatorju boril ne samo za nacionalno osvoboditev naših narodov,

temveč za oblast delovnega ljudstva, katera bi ga rešila izkoriščevalcev, ki so ga izžemali in zatirali v stari Jugoslaviji.

Zahvaljujoč veliki pomoči, ki nam jo je v tej borbi nudila Sovjetska zveza, dalje komunistična Partija Jugoslavije, ki je osvobodilni boj naših narodov organizirala in vodila, je delavski razred naše dežele končno prišel do svojih pravic. In še enkrat je potrebno da poudarimo: Teža ne bi bilo, če ne bi bilo zmagovite Oktobrske revolucije.

Ko drugič v popolni svobodi praznujemo največji praznik vsega človeštva, obljubimo, da bomo kot člani junaškega delavskega razreda Jugoslavije storili vse, da preprečimo nakane mednarodne reakcije, ki hujska na vojno in ki je hkrati največji nasprotnik trajnega in pravičnega miru, resnične svobode, bratskega sodelovanja vseh narodov na svetu, ki hoče preprečiti delovnemu ljudstvu v kapitalističnih deželah osvoboditev izpod jarma kapitalističnih in imperialističnih močtev.

Naj živi 7. november!

Na dan 29. obletnice Velike oktobrske socialistične revolucije je krenil prvi vlak po Mladinski progi iz Banovičev v Beograd

7. novembra, na dan 29. obletnice Velike oktobrske socialistične revolucije je krenil prvi vlak po Mladinski progi Brčko-Banoviči.

6. novembra je odpeljal vlak iz Banovičev v Brčko. Vlak je bil natovorjen z banoviškim premogom.

Dne 7. novembra zjutraj je bil na železniški postaji Brčko svečan sprejem pr-

vega vlaka iz Banovičev. Sprejema so se udeležile vse brigade tretje posade, delegacije vseh brigad, ki so sodelovale pri gradnji proge, številne delegacije iz države in inozemstva ter prebivalstvo tuzlanskega okrožja in bližnjih okrajev.

Po svečanem sprejemu je bil miting, nakar je vlak odpeljal v Beograd, kjer je bil na železniški postaji sprejem.

Kako je s krompirjem

Naša dolžnost je, da pomagamo krajem, ki nimajo krompirja in da preskrbimo vojsko s krompirjem. To dolžnost nam je tem lažje izpolniti, ker ne bo nihče od nas prikrajšan, če se bodo ravnali po navodilih in pridelovalci in potrošniki.

Letošnji pridelek krompirja v Sloveniji se ceni na okroglo 34.000 vagonov po 10 ton. Od te količine potrebujemo 11.600 vagonov za prehrano prebivalstva Slovenije, računajoč 100 kg krompirja letno na osebo, za seme 12.000 vagonov, za pitanje svinj pa 9000 vagonov. Dosedaj je bilo okrog 1000 vagonov krompirja prodanega nekontrolirano. Iz ostanka pa je brez težav možno odkupiti količino, ki je potrebna za ostale republike in vojsko.

Za pridelovalce so pogoji odkupa ugodni, saj je odkupna cena določena na 3 dinarje. Poleg tega pa dobi kmet za pro-

danih 100 kg krompirja nakazilo za 2 kg soli, 10 kg otrobov in pol kilograma sladkorja po maksimalnih cenah. Ta ugodnost ki jo ima kmet od prodaje krompirja Navodu in njegovim nakupovalcem, na noben način ne more odtehati nekoliko višje cene, ki jo je pripravljen plačati prekupevalec.

Dosedanji odkup krompirja kaže zadovoljive rezultate, saj je uspelo odkupiti pred glavno odkupno dobo skoro četrtino predvidene količine. Največje važnosti je, da razumemo, kaj odkup krompirja pomeni, pridelovalec neposredno pa tudi, da to ni zanj nikakoli žrtev, ampak izpolnjevanje dolžnosti, pri kateri ima tudi svoje koristi. Najbolj enostavno je to tako: kar imamo mi preveč, damo drugim republikam, ker tudi od drugod dobimo, česar imamo sami premalo.

— RAZGLED PO SVETU —

TRST

Višje zavezniško sodišče v Gorici je obsodilo osem vaščanov iz Kozane v Brdih na nekaj mesecev zapora, ker so se udeležili množičnih demonstracij proti belogardističnim učiteljem, katerim jim je poslala ZVU, katerim pa ljudstvo briške vasi ne zaupa vzgoje svojih otrok. Pretekli teden je ZVU sklicala v Kamnu učiteljsko konferenco, katere so se po dovoljenju okrajnega guvernerja udeležili tudi zastopniki roditeljskega sveta. Na konferenci je bila prebrana nekaka »časna obveza«, ki bi jo morali podpisati vsi od ZVU nastavljeni učitelji. S podpisom te obveze bi se učitelji obvezali, da ne bodo upoštevali volje in želje ljudstva, istočasno pa so bili odpravljene tudi roditeljski sveti, ki si jih je ljudstvo postavilo že v času narodno osvobodilne borbe, ko je ustanovilo svoje prve slovenske šole. Prisotni zastopniki roditeljskega sveta so se temu uprli in v diskusiji prikazali, da ima ljudstvo občutek, da se postavljena šolska oblast znaša nad ljudskimi učitelji samo zato, ker so naklonjeni ljudski oblasti in še posebno zato, ker so sodelovali v narodno osvobodilni borbi. Ker te ugotovitve zastopnikov roditeljskih svetov niso bile v skladu z »zapadno demokracijo«, se je delegacija učiteljskega sveta na zahtevo guvernerja morala odstraniti s konference.

BOLGARIJA

Sljajna zmaga Domovinske fronte na volitvah v Veliko narodno sobranje pol-

ni srca vseh resničnih domoljubov z velikim veseljem in upanjem. Ta zmaga ima tem večji pomen, če upoštevamo, da so se izvedle volitve v ozračju velikega zunanega pritiska v korist opozicije. Kakor je znano, so Bolgariji odkrito grozili, da ji bodo naložili težke mirovne pogoje in neznosne reparacije, da ji bodo odvzeli dele ozemlja, če bodo bolgarski volivci oddali večino svojih glasov za Domovinsko fronto. Toda ogromna večina bolgarskega ljudstva je pokazala, da je politično zrela, krepka in junaška.

Na drobne koščke se je razletela legenda, ki je bila škodljiva naši deželi. Največji del sijane zmage pripada, kakor je bilo za pričakovati, Domovinski fronti delavske partije komunistov.

FRANCIJA

10. novembra bo ostra borba posebno med narodnim republikanskim gibanjem in komunisti. Sekretar komunistične partije Jacques Duclos je poudaril, da bo zmaga Komunistične partije Francije pomenila zmago republike.

Govorec o zunanji politiki je izmed ostalega dejal: Smo za prijateljstvo z vsemi zavezniki. Glavni notranji problem Francije je vprašanje cen. Zvišanje cen industrijskim proizvodom predstavlja nevarnost za valuto. Glede oprotitve Schachta in Papena v Nürnbergu je dejal, da se to ne bi smelo zgoditi, čeprav nista ubijala, sta bila vseeno navdihovalca ubojev. Duclos pravi: Posekali so veje, toda korenina je ostala.

Proslava 29. obletnice Velike oktobrske revolucije v Celju

V večernih urah 6. oktobra so se pred kolodvorom zbrale množice iz Celja in celjske okolice, da na svečan način proslavijo dan velike zmage ruskega proletariata in boljševiške partije nad izkoriščevalci stare carske Rusije. Sindikalne podružnice in množične organizacije so prišle z zastavami in transparenti ter bakljami. Z godbo na čelu, so se množice pomikale po celjskih ulicah in manifestirale bratski Sovjetski zvezi, RA in voditeljem boljševiške partije.

V dvorani kina »Metropol«, ki je bila napolnjena do zadnjega kotička, je bila akademija v proslavo tega zgodovinskega dne. Orkester je zaigral sovjetsko in ju-

goslovansko himno, nato pa je v imenu Okrožnega odbora OF spregovoril tov. Zoran Žagar, za njim pa predstavnik celjskega garnizona. Ko je nastopil pevski zbor celjskega garnizona, je občinstvo navdušeno vzklikalo naši JA, maršalu Titu in generalisimu Stalinu. Nastopili so s štirimi pesmimi. Prav tako je pevski zbor »Svoboda« zapel 3 pesmi. Tovarišica Fortunat Darinka je recitirala svojo pesem »Prerojenje«, ki je zelo ugajala. Med izvajanjem je ljudstvo manifestiralo bratski zvezi RA. — Prebivalstvo Celja je v polni meri razumelo velik pomen praznika Oktobrske revolucije.

Dokaz, da je bil vpliv Velikega oktobra na naše narode globlji in že sedaj plodnejši kot v kateri koli drugi deželi Evrope, je že sama osvobodilna borba, divna borba naših narodov, ki že sama po sebi vedno bolj vpliva na druge narode izven naših meja in ki bo v svetovni zgodovini služila kot primer, kako se narod tudi pod najtežjimi pogoji uspešno bori za svojo čast, svobodo in nezavisnost.

Brez dvoma je eden glavnih vzrokov temu vplivu ljubezen, ki jo vsi naši narodi goje do velikega bratskega slovan-skega ruskega naroda.

Moša Pijade.

ANGLIJA

V poročilih tiska je rečeno, da je britanska vlada obljubila Grčiji 300 vojaških letal.

Dopisnik lista »Palestina Post« iz Nikozije piše, da britanske vojaške oblasti s pospešenim tempom grade vojne objekte na področju Famaguste na Cipru. V zadnjih dneh je bilo pri teh delih stotine gradbenih delavcev. Dela se noč in dan. Splošno menijo, da se bo tu vselil generalni štab britanske sredozemske flote.

IZ ČESKOSLOVAŠKE

Na Čekoslovaškem je začela sladkorna kampanja

Praha (IP). V zadnjem oktoberskem tednu je večina čekoslovaških sladkornih tovarnen začel s svojo letošnjo kampanjo. Tovarne sladkorja so raztresene po vseh krajih republike, vendar jih je pa največ na Češkem vzdolž rek Vltave in Labe. Zelo velik problem za čekoslovaške tovarne sladkorja je bil pravočasen dovoz premoaga, sladkorne pese in apnenca. Ta problem so pa čekoslovaške železnice uspešno rešile, dasi vlada splošno pomanjkanje vagonov. Pri letošnji kampanji sladkorja, ki je česko »belo« zlato, pomagajo številne prostovoljne brigade iz vrst delavstva, uradništva in študentov.

Turški tobak za čekoslovaške proizvode

Praha (IP). Iz Čekoslovaške republike je odpotovala večja skupina avtomobilov, naloženih s čekoslovaškimi industrijskimi in drugimi proizvodi, v Turčijo. Gre za večjo pošiljko steklenin, keramičnih in strojnih izdelkov, katere čekoslovaška pošilja Turčiji v okvirju kompenzacij za tobak, katerega zelo potrebuje. Skupina je sestavljena iz 12 velikih tovornih avtomobilov čekoslovaških državnih železnic. Na povratni poti bodo čekoslovaški avtomobili pripeljali tobak, katerega bodo čekoslovaške tobačne tovarne same predelale.

NEMCIJA

Izidi občinskih volitev v Berlinu kažejo še enkrat na potrebo, da se uvede odločna borba za ustvaritev sklepov krimske in potsdamske konference.

V sklepih krimske konference je poudarjena potreba, da se nacistična stranka, nacistični zakoni ter organizacije in ustanove izbrišejo iz zemlje in da se iz družbenih ustanov ter iz kulturnega in gospodarskega življenja nemškega naroda odstrani vsak nacistični in militaristični vpliv.

Izidi volitev v Berlinu poudarjajo še enkrat vso nujnost, da se izpolnijo te naloge, prav tako pa tudi dejstvo, da je zaradi tega njihova rešitev zelo otežena. Uprave zapadnih področij nudijo podporo politikom ki špekulirajo z lažno demokratičnimi frazami in tem, da ribarijo v kalnem, propagirajo šovinizem in idejo povračila.

GRČIJA

Kakor poročajo nekateri ameriški listi, kaže grška vojska vsak dan manj

navdušenja v borbah proti levičarjem, ki se umikajo v hribe, da bi se ognili preganjanju. Smrtne obsodbe, ki jih izreka preko sodišče, še povečujejo nezadovoljstvo in razkroj, ki se pojavlja v vojski. Načelnik generalnega štaba grške armade generalantant Stiliotapulos je predložil vladi spomenico, ki poudarja, da ogroža uporaba čet v policijske svrhe »moralo vojske«.

AMERIKA

Amerika je ustavila pogajanja o dajanju posojila Čekoslovaški v znesku 50 milijonov dolarjev. Ta vest je izzvala številne komentarje v tujem tisku. Nekateri so mnenja, da je ta ukrep ameriške vlade napram Čekoslovaški zato, ker so njeni delegati na pariški konferenci podpirali stališče Sovjetske zveze. Ob istem času poudarjajo v političnih krogih v Pragi, da so podvezle ZDA omenjene represalije zato, da bi izvršile pritisk na predstavnike Čekoslovaške na zasedanju Generalne skupščine ZN v New Yorku.

Nedavna izjava Byrnesa na konferenci tiska v zvezi s pogojem dajanja posojila tujim državam, je poudarila, da je Byrnes imel pred očmi, naj se posojila odtegnejo tistim državam, ki kritizirajo zunajno politiko ZDA.

INDIJA

Kakor poročajo iz Kalkute, je bengalski pokrajinski odbor Vseindijskega kongresa sindikatov sprejel resolucijo, v kateri najodločneje obsoja bratomorne boje med Hindii in muslimani v Indiji, za katere so odgovorni britanski imperialisti in reakcionarni kapitalistični interesi, ki so si skušali s pomočjo neredov in razcepjenosti med indijskimi narodi utrditi svoje položaje.

SINGAPUR

Na splošnem zborovanju v Singapuru so zahtevali umik ameriških čet iz Kitajske.

Malajski, indijski, indonezijski in evrazijski govorniki so na splošnem zborovanju v Singapuru v okvirju kampanje, ki se vodi pod geslom »Zapustite Kitajsko!« podpirali zahteve Kitajske demokratične lige za umik ameriških čet iz Kitajske.

Govorniki so poudarili, da lahko izzove ameriška intervencija v Indiji tretjo svetovno vojno in so se dotaknili podobnih dogodkov, ki so sledili drugi svetovni vojni na Japonskem, intervencije v Mandžuriji in Hitlerjevo v Spaniji.

JAPONSKA

Skoraj polovica sindikatov na Japonskem je izjavila, da bodo podpirali načrt o stavkah.

Od 450 sindikatov z 200.000 člani, ki spadajo v vsejaponsko zvezo delavcev industrije za orodje, je izjavilo 121 sindikatov, da bo nudilo podporo načrtu o stavkah, ki je bil sprejet 14. oktobra.

Zveza je poslala upravi zahteve za sklenitev kolektivnih pogodb, prepoved odpuščanja delavcev in povračilje mezd.

Slovenska žena in Oktobrska revolucija

Ko pregledujemo rezultate naših volitev v prvi slovenski parlament, ko se radujemo ob misli, da se je slovenski narod po stoletjih končno strnil okrog svojih voditeljev in jim z izvolitvijo dal vse priznanje za njihovo uspešno delo na vseh poljih, tako na političnem kakor tudi na gospodarskem, se nehote vprašamo od kod vse to.

Ni nam težko najti odgovora, saj smo dne 7. novembra praznovali najsvetlejši dan v zgodovini zatiranih narodov. Praznovanje obletnice Oktobrske revolucije ni samo slučaj, da ga praznujemo tudi narodi Jugoslavije. Oktobrska revolucija je prinesla odrešenje in prebujenje vsem tlačanim in zatiranim. Pridobitve in uspehi oktobrske revolucije so ogromni in važni za vse človeštvo. Velikega dela teh pridobitev so bile deležne tudi žene. Preje zatirane in poniževane, so s skupno borbo v času revolucije izvojevale priznanje in svobodo — še več, dosegle so enakopravnost.

Žene delovnega razreda vsega sveta so že pred vojno gledale s spoštovanjem in občudovanjem na sovjetske žene. Pridobitev, katerih je bila deležna ruska žena, kapitalistični mogotci pač niso hoteli priznati ženam v teh državah.

Z drugo svetovno vojno je pa nastal preokret tudi pri nas. V narodno osvobodilni borbi so si žene priborile enakopravnost. V borbi in pri političnem delu, povsod je žena stala hrabro ob strani moža. Ni je bilo naloge, ki je žena nebi izvršila. S svojo izredno hrabrostjo, vztrajnostjo in delavnostjo tekem štiriletne borbe je žena pridobila na ugledu in časti toliko, da so ji morali priznati enakopravnost. V teku narodno osvobodilne borbe si je slovenska žena priborila

to kar je prinesla ruski ženi Oktobrska revolucija. Ni čudno torej, da so naše žene gledale v oktobrski revoluciji rešiteljico človeških pravic žena in posebej še mater.

Kakor smo me gledale desetletja z upom in hrepenenjem po pridobitvah, ki jih je dosegla sovjetska žena, tako gledajo danes žene vsega sveta z občudovanjem na naše žene. Naše žene so naredile v poslednjih letih ogromen korak naprej. Pot po kateri so žene v teh letih hodile jim je začrtala Oktobrska revolucija, ki je vodila tudi ruske žene k uspehu in blagostanju.

Zaščita matere in otroka, izenačenje v pravnem, družbenem in gospodarskem življenju, pridobitev volilne pravice, vse to so pridobitve, ki so za žene ogromnega pomena. Vsi prejšnji zakoni, ki so imeli značaj škčitilni žensko, so bili le fraze na papirju. Stvarno pa je bil položaj žene že tako obupen, da je bil preokret v tej smeri nujen.

Na osnovi pridobitev oktobrske revolucije so se ruske žene dvignile do zavidljive višine. Tudi slovenske žene so si priborile vse ono, na čemer lahko gradimo srečnejšo in lepšo bodočnost slovenskega naroda, sovjetska žena pa nam bodi učiteljica in vodnica na poti za dosego ciljev. Volitve dne 27. oktobra so nam garant, da smo na najboljši poti k političnemu in gospodarskemu dvigu. Vsem onim redkim izjemam pa, ki so mnenja, da žene pač niso v stanju izpolniti nalog, ki jih današnji čas nalaga, pa lahko rečemo samo to, kakor se je ruski ženi posrečilo prodrati s svojim delom na vseh poljih, vključno oviram in zaprekam, tako bomo tudi me zastavile vse sile, da izvršimo stavljenе naloge v blagor domovine.

Kako je bilo v taborišču smrti

iz razprave proti komandantom taborišč smrti na Norveškem

Pred vojaškim sodiščem za mesto Beograd so zasliševali pričë glede kaznivih dejanj, ki so jih zakrivali Nemci v taborišču smrti na Norveškem. Mihailo Andrić iz Beograda je opisal življenje v taborišču smrti.

Takoj ko smo prišli v taborišče, so nam ukazali, naj kopljemo velike jame. Jasno nam je bilo, zakaj so tukaj jame. In v resnici, kmalu so se pričela množična streljanja. Toda že pri kopanju jam se je zgodilo prvo zločinstvo. Neki bolan tovariš ni mogel delati, pri tem pa je pokazal na Aningerja, le ta ga je ubil pred našimi očmi. Neko noč nas je oni tam, Mateus sredi noči z večimi stražarji prebudil v naši baraki. Pretepali so nas in nam ukazali, da se slečemo do gola. Tako smo ostali vso noč. Ob tej priliki je bilo pretepeno 12 tovarišev. Mateus je pravi sadist. Nekemu ujetniku, ki je potožil, da je lačen, je ukazal, da mora jesti borove veje. Na koncu lahko tudi to povem, nadaljuje priča, da nas je ostalo od 900, kolikor nas je bilo v pričetku, samo 600 pri življenju.

To ni točno, pravi Mateus in se smeje. Nasprotno. skrbel sem, da bi se vsi ujetniki povrnili v svojo domovino.

Priči Svetolik Blagojević in Pavle Ristović težko obremenjujeta Aningerja in Gemeinharda. Ta dva vojna zločince sta ubila vsak dan vsaj po enega ujetnika.

Priča Nikola Lukić pravi, da je streljal Adolf Vencelj pri neki priliki na množice ujetnikov. Tedaj jih je bilo več ranjenih, eden pa je umrl. Ko so ga soočili z Lukićem, je Vencelj rekel:

Ta uboj je nesrečen slučaj. Nisem imel namena raniti jih.

Priča Lukić je nato izpovedal, kako je izdal obtožnico Zeslaus ukaz pobiti tri ujetnike, ker so vzeli nekaj krompirjev.

Priči Branko Pavić in Bogdan Oklobžija pripovedujeta, kako so morali delati ujetniki v največjem mrazu, pri čemer so nekaterim zmrznili prsti. Ko so se pritožili pri starešinah in rekli,

Grabena dela v Črni gori

TANJUG. Tekom letošnje sezone je izvršilo gradbeno ministrstvo LR Črne gore vrsto gradbenih del na področju vse republike.

Začetek teh del je bil odobren kredit 42.385.000 din.

S pomočjo tega kredita so zgradili 11 ambulanz za prvo pomoč, postavljen je bil sanatorij na Lovčenu, turistični paviljon na Plavskem jezeru itd. Prav tako grade novo poslopje za bolnišnico na Cetinju, poslopje za higienski zavod na Cetinju, epidemiološki in malarični institut, dočim zdravilišče za tuberkulozo v Budvi popravljajo. Zgrajene so bile zdravstvene postaje v Kotoru in

Ulcinjju. Usposobljeni so bili domovi narodnega zdravja v Nikšiću, Baru in Plevljah. Tudi gradnji šolskih poslopj posvečajo veliko skrb. Popravljen je bila osnovna šola v Titovgradu. Razen tega je bilo zgrajenih 15 osnovnih šol po vaseh. Usposobljena je bila gimnazija v Bijelom polju, poleg učiteljskega v Danilov gradu in gimnazija v Andrijevici. Zaradi razvoja turizma je bila usposobljena vrsta hotelov in vil za bivanje turistov. Popravljen je bil hotel »Belvedere« na Cetinju, dalje hotel »Boka« v Hercegovnem in bivši banovinski hotel v Ulcinju.

Mi nižji oficirji, pravi Fritz Lehman, odgovarjamo danes za krivdo in zločine naših komandantov, ki so bili sadisti in zločinci.

Na koncu je obtoženi Lehman priznal to, kar so drugi obtoženci ves čas odklanjali, da so namreč imeli ukaz pobiti vse ujetnike.

Mostova v Letušu in Nazarjih bosta skoro dograjena

Dela na mostovih v Letušu in Nazarjih gredo h koncu. Zanimalo me je, kako je uspelo »Gradisu« v tako kratkem času izvršiti razmeroma tako veliko delo.

V Nazarju so začeli graditi most 12. julija 1946 in bo izdelan približno v 85 delovnih dneh. Zaposlenih je bilo povprečno po 37 delavcev. Delo je vodil direktor Mastnak Viktor. Načrte za mostove je izdelal ing. Viher Lavoslav. Celotno delo pri obeh mostovih je vodil ing. Gjud Milan. Razen tega je nadzoroval gradnjo še ing. Zagor od ministrstva za gradnje. Ta je s svojimi strokovnjaki nasveti in izkušnjami mnogo pripomogel k pospešeni gradnji.

Koraba materiala za most v Nazarjih: 100 ton cementa, 30 ton železa, 410 m³ gromazna in 180 m³ lesa za opaže. Most bo dolg 55 m, širok pa 8,20 m in je znatno širši kot je bil stari most. Ima po obeh straneh hodnika za pešce. Po sre-

dini pa se lahko neovirano srečajo največji avtobusi. Ograja bo železna in zelo lično izdelana.

Proračun je znašal 2.400.000 din. Radi izredno dobre organizacije dela pa bodo stroški znatno manjši. Verjetno bodo znašali 2.000.000 din.

Most v Letušu so začeli graditi 25. junija 1946. Tudi ta je pravtako solidno zgrajen. Izvršujejo se zdaj končna dela. Lep je pogled na tri velike loke. Ograja pa bo za razliko od nazarskega mostu iz klesanega kamna.

Omenil bi še, da so okupatorji potrebovali za isti most dve leti.

V kratkem bosta oba mostova slavnostno predana svojemu namenu. Ljudstvo zna ceniti napore in žrtve, ki jih daje ljudska oblast. Zato se je udeležilo volitev v veličastnem številu in glasovalo za kandidata OF.

Hribar Franc

Občni zbor podružnice TDS v Celju

V sredo dne 9. oktobra t. l. je bil v dvorani hotela »Evrope« ustanovni občni zbor Podružnice Turističnega društva Slovenije (TDS).

Po otvoritvi je povzel nekaj kratkih pozdravnih besed tov. dr. Žižek, kateri je poudaril važnost pričujočega občnega zbora ter mu zlezel obilo uspeha.

V svojem uvodnem referatu je tovariš Šubic podal smisel novih pravil z ozirom na preosnovni bivšega Turistoprometnega in oiepsvalnega društva v podružnico TDS, na osnovi pravilnejšega in sodobnega pojmovanja turizma: onega, ki njega doprinese kot občeljudske dobrine uživajo vse ljudske plasti. Ta uspeh pa bo dosežen le v ozko povezanem družabnem sodelovanju tako z vsemi strokovnimi sektorji, ki spadajo po svoji sorodnosti v sklop turistične aktivnosti, kakor tudi z vsemi organizacijami, ki so na procvitu turizma neposredno zainteresirane — to

so: predvsem sindikati, AFŽ in LMS, PDS ter izkulturna društva.

Dodatno k temu je tov. dr. Žižek podal glavne in karakteristične črte novih pravil.

K načrtom za bodočnost je podal tov. Šubic Mario izvleček iz svojega izčrpnega lanskoletnega referata, katerega je dopolnil s pridobitvami v toku letošnjega delovanja, zlasti Mestnega LO ter celjskih mestnih podjetij, za katero delo se je obema ustanovama še posebno zahvalil. Referat imenovanega je zelo temeljito podprl predsednik MLO tov. Svetek Andrej, in s tem izpolnil sliko bodočega delovanja MLO ter iniciative nove podružnice TDS.

Občni zbor je zaključila beseda predsednika Glavnega turističnega odbora tov. dr. Žižka, z vabilom, da Celjani tudi nadalje delujemo z isto ljubeznijo in poštovitostjo zlasti sedaj, v času obnove, na dvigu našega turizma.

V osiškem okrožju je bilo odprtih 3081 obrtnih delavnic

TANJUG. Pred letom dni je bilo v osiškem okrožju 2.600 obrtnih delavnic različnih strok, dočim jih je danes 8.081. Število pomočnikov se je zvišalo od 250 na 344, število učencev pa od 350 na približno 600. Pri mnogih obrtnikih vlada zanimanje za delo na za-

družni podlagi. Ustanovljeno je bilo 13 obrtnih zadrug. Med njimi sta dosegli najboljši uspehe krojaška zadruga »Slavonija« in čevljarška zadruga »Sluga«. Čevljarška zadruga je v nepolnih 7 mesecih napravila okoli 6.500 in popravila okoli 10.000 parov čevljev.

Naša nova Jugoslavija se zaveda, da brez borbe zmagovitega ruskega naroda, brez borbe zmagovite Sovjetske zveze — tudi nje ne bi bilo...

In te zmagovite borbe ruskega naroda, te zmagovite borbe Sovjetske zveze ne bi bilo brez ruskega preporeda, ki mu je v Rusijo in v svet odprl vrata revolucionarni oktober 1917.

Boris Kidrič.

KAJ JE PRINĀSLA OKTOBRSKA REVOLUCIJA

savjetski ženi?

Kaj je prinesla Oktobrska revolucija sovjetskim ženam, nam pove življenje in delo mnogih sovjetskih žena, ki so v sovjetski oblasti dobile vso možnost, da razvijejo in uveljavijo svoje prirodne sposobnosti na polju znanosti, umetnosti, tehnike, gospodarstva, prosvete itd. Njihovi uspehi so tako veliki in presejati, da nam prozorno kažejo, kaj lahko doseže žena, ki ji oblast daje popolno osebno svobodo in resnično enakopravnost.

Oglejmo si življenje in delo ruske žene Marije Andrejeve, ravnateljice moskovskega »Doma znanstvenikov«, žene, ki je bila zaradi »izrednih zaslug za razvoj naše znanosti in tehnike« odlikovana z redom Lenina. Ob petdesetletnici svojega kulturnega in javnega dela pa je bila ta žena odlikovana z redom »Dela«.

Kdo je ta žena? Kakšne zasluge ima za domovino, da jo je Sovjetska zveza odlikovala z dvema odlikovanj? Vse njeno življenje je bilo posvečeno domovini. Rodila se je v umetniški družini, saj je bil njen oče režiser petrograjskega »Aleksandrovskega teatra«, mati pa gledališka igralka. Že v zgodnji mladosti je bila velika umetnica in od njih se je stila Marija Andrejeva mnogo občevala mnogo naučila. Njena zunanja lepota je bila zelo velika. Ko je imela osem let, jo je znani slikar Rjepin portretiral. Že v gimnazijskih letih se je zanimala za odrsko umetnost in pokazala je že tedaj velik talent. Sodelovala je pri raznih diletantskih odrih in pri tem se je spoznala z A. Zelabuskinom, ki je

imel mnogo smisla za gledališko umetnost. Z njim se je Marija omožila in odpotovala sta v Tifliso.

V Tiflisu je družina Zelabuskinovih postala kmalu središče kulturnega življenja gruzinske prestolnice. Marija je nadaljevala tudi z glasbeno izobrazbo, za katero je imela mnogo sposobnosti. Nastopala je v operah in na koncertih. Bila je tako zelo priljubljena, da jo je ves Tiflis, od nosačev pa tja do najvišjih krogov inteligence, imenoval »naša draga dorogaja«.

Pozneje so se Zelabuskinovi preselili v Moskvo, kjer je Marija nadaljevala svoje glasbene študije na konzervatoriju, istočasno pa je študirala dramsko umetnost.

Kmalu se je razširil njen igralski sloves. Ko je zanj zvedel znameniti Stanislavski, umetniški vodja »Društva znanosti in literature«, sta Marija in njen mož kmalu postala goreča pristaša nove, žive in realistične smeri v ruski gledališki umetnosti. Ime Marija Andrejeve je postalo svetovno znano, o njeni umetnosti so pisali časopisi vsega sveta. Ko je bil osnovan moskovski »Hudožestveni teater«, je postala Marija njegov najboljši član. Odigrala je vrsto vlog sodobnih in klasičnih ruskih in neruskih dramatikov. V njeni hiši so se zbirali največji umečniki, igralci, pisatelji, pesniki, slikarji. Zahajali pa so k njej tudi študentje iz marksističnih krožkov in preko njih se je Marija seznanila z naukom Marksa in Engelsa. Inteligentna in slavna igralka, ki so jo s častjo sprejemali na dvoru, je po-

stala, — to je bilo kmalu po novem stoletju, — goreča delavka za revolucijo. Že leta 1903. je postala predsednica političnega Rdečega križa, ki je organiziral pomoč zaprtim revolucionarjem. Spoznala se je s Krasnim, z Baumanom in drugimi velikimi revolucionarji.

Ko se je leta 1903. mudila v Zenevi, je tam spoznala Lenina. Kmalu je bila sprejeta v partijo. Lenin ji je dal partijsko ime »Fenomen«, sam pa jo je vedno nazival po tovariško Marija Fjedorovna. Od takrat dalje je postala Marija vneta delavka partije boljševikov in je tako ostala vedno. Bila je nad vse požrtvovalna in premojni preganjani revolucionarji, med njimi tudi Nikola Bauman so našli pri njej zaščito. Njega so besno iskali in sam šef policije je bil pri njej, ko se je v sosednji sobi mudil Bauman. Srečno je naglala policaja, Bauman pa je, oblečen v žensko, lahko zapustil stanovanje.

V tem času se je Marija spoznala z Gorkim.

To je bilo takrat, ko je Hudožestveni teater gostoval v Jalti. Naj sama pripoveduje o svojem prvem srečanju z Gorkim: »To je bilo v Sebastopolju. V odmoru so mi rekli, da se Gorki želi z menoj spoznati. Jaz sem ga kot pisateljico oboževala in sem ga seveda takoj povabila k sebi. In glejte, vstopil je, visok in suh v ruski noši, v škornjih, z gladkimi lasmi in rjavimi brki, s širokimi licnicami in svetlomodrimi očmi v izrazitem obrazu.

Moja prva misel je bila: To je Gorki? Saj ni lep...

Stopil je po sobi, z mehko, široko kretnjo mi je ponudil roko ter jo priskrčno stisnil. S prijetnim basom je dejal: Čudno... čudno...

DOPIS

a Mladinske proge

III. Celjska delovna brigada »Božo Mravljaka« se je nahajala pri delu na progi iz glavnega štaba je prispela vest, da se vsa brigada premesti iz XVII. na na XX. dionico.

Po zapovedi šefa dionice smo se podali v taborišče. V vseh je vladal nemir in radovednost, kam pridemo. Kljub temu, da je bilo že precej pozno v noč, smo se podali v brigado Julijske krajine po slovo.

Naslednje jutro smo se takoj po sviranju trobente dvignili izpod toplih odej. Našim lačnim želodcem se je prilegla vroča kava in sveže pečen kruh. Brez posebnega povelja se je vsa brigada pripravljala na preselitev.

Že v jutranjih urah jo je odpeljal I. vod I, čete na novi teren. Ostali brigadirji smo pospravljali. Razdri smo vse šotore, ter teren, po katerem so stali šotori, počistili. Vsaki dve uri se je vračal avtomobil ter odpeljal vod za vodom, dokler se nismo slednjič še zadnji odpeljali. Pozno popoldne je bilo, ko smo se peljali proti Živnici. Vesele pesmi so odmevale daleč na okrog. Pozabili nismo na vzklrike brigadam, mimo katerih smo se vozili. Vesele je je polastilo vseh, ko smo zagledali novo belo leseno barako. Radostno smo poskakali iz avtomobila na tla, ter šli takoj veselo na delo in pripravili vse najnujnejše za prvo silo.

Tu je povsem drugačno življenje. V bližini je precej drugih brigad. V kratkem pride še Trboveljska proletarska brigada.

Drugačno delo zahteva od nas več naporov. Vagone natovarjamo in iztovarjamo, katerih pa ne tiščimo več pred sabo, pač pa se vozimo z lokomotivo. Pakazalo se je da je naša brigada naredila v 6 urah 288 m³, tako natovori in iztovori vsak poedini brigadir 3 m³. To se je pokazalo sedaj v začetku in to moramo in hočemo tudi obdržati.

Hočemo prisostvovati slavnosti 7. novembra ko steče proga ter peje prvi vlak po širokotirni železnici mladinske proge BRCKO-BANOVIĆI.

P. D.

Policija ne pusti obnavljati ljudstvu goriskega okrožja opustošenih vasi

Na področju goriskega okrožja kratko policijske oblasti tamkajšnjemu prebivalstvu vedno bolj demokratične pravice. Ne samo, da ne dovoljujejo nikakih ljudskih zborovanj in prireditvev, temveč niti ne dovoljujejo, da bi ljudje s svojimi lastnimi sredstvi in lastnimi močmi obnavljali opustošene vasi in skrbeli za dobrobit vaščanov.

Civilna policija je prebivalcem vasi Modrece pri Tolminu prepovedala, da bi sami gradili vodovod in zantevala od njih, da zaprosijo za to delo dovoljenje oblasti. Ko pa so ljudje sestavljali prošnjo, so policisti vdrli v hišo in aretirali Skrabar Franca, ki je prošnjo pisal, vse ostale pa so popisali.

V okviru dvomesnega tekmovalja so si prebivalci goriskega okrožja zadali v načrt tudi utrditev odborov ljudske oblasti. Da bi združili nekatere manjše upravne edinice, so sklicali pred dnevi zbor volivcev v vasi Volarji na Tolminskem. V prostore, kjer se je zborovanje vršilo, je nenadoma vdrla policija in aretirala Urbančič Mirka, namestnica Okrajnega NOO za Kobariđ.

Po dosedanjih ugotovitvah je bilo od 4. novembra 1945 do 24. oktobra 1946 aretiranih in odpeljanih v goriske zapretilne 623 antifašistov, pri čemer pa niso všteti tisti, ki so bili aretirani in pridržani v zaporih po okrajih.

Izvrstno je obvladala angleški, italijanski, francoski in nemški jezik in uspešno prevajala Gorkega. V tem času je prišel na Capri tudi Lenin in se mudil v njegovem domu.

Leta 1912. se je vrnila Marija ilegalno v Rusijo, leto pozneje pa njen mož Gorki. Z velikim uspehom je igrala v moskovskem gledališču.

Nastopilo je znamenito leto 1917. Takoj po revoluciji je bila Marija izvoljena v petrograjski sovjet, oddelek za gledališča. Istočasno pa je bila namestnik Lunačarskega v prosveti. Skupno z Gorkim je organizirala »Dramatski teater«. S pomočjo Lenina je organizirala »CEKUBO«, centralno komisijo za zboljšanje življenjskih prilik umetnikov in znanstvenikov v Sovjetski zvezi. Pet let po revoluciji so poslali Marijo Andrejevo na delo v inozemstvo. Leta 1933. se je vrnila na lastno željo v Moskvo, kjer je postala ravnatelj »Doma znanstvenikov«.

Njen velik organizacijski talent, njeno veliko znanje, njena visoka politična zavest, njen osebni čar je prišel pri tem delu do močnega izraza. Naloga tega Doma ni bila samo, da izbira in družu samo moskovsko znanstveno javnost, temveč da usmerja tudi njeno delo v korist domovine. To delo je Marija uspešno vršila.

Marija je bila tudi dobra mati, ne samo za svoje otroke, temveč tudi za druge. Ko so njeni lastni otroci odrasli, je v visoki starosti vzela k sebi tri otroke in jih vzgajala.

To je kratek opis življenja Marije Fjedorovne Andrejeve, »Fenomena«, kakor jo je krstil Lenin. To je življenje znamenite ruske žene, talentirane igralko, dolgoletno družico velikega pisatelja Gorkega.

O izmišljenem in neresničnem svetu

Pred nedavnim sem našel med svojimi starimi knjigami obrabljeno, dolgočasno knjizico, vezano v karton.

Bila je sovska knjiga »Zemljepis vseh delov sveta«, izdajatelj pet in uvozetelj se nisva videla.

Čupri sem jo in začel gledati slike, znanje mi iz otroških let.

Morami otok, Jama s kapniki. Ples na šturu gigantskega drevesa — baobaba. Dežiganje v voje v mestu Benaresu. Italijanska mlekarnica na osi. Družina bogatega kmeta iz škrgovskega okrožja v kvasni guberniji.

Vsi ti kapniki in koralni otoki so bili blesti in brezbarvni. Ra vendar so bile te slike kakor oaze v enonadni puščavi. Kako tudi ne bi bile! Saj v knjigi ni bilo skoraj nič drugega kakor debele natisnjene imena, dolg seznam zemejskih ozim, otokov, polotokov, zivali, rastlin, narodov in držav. Vse je bilo preracunano in zapisano kakor v inventarni knjigi kakoga venkega skladarja: tonko in tonko prebivalstva, toliko in toliko krav in svinj, toliko in toliko kvadratnih kilometrov.

V tem skladišču je imel vsak predmet svoj predal. En predal se je imenoval »površinsko lice«, drugi »podnebne razmere«, tretji »rastlinstvo«, četrta »oblika vladavine«.

Tu naj bi bilo vse, iz česar dejansko svet obstoji. A manjkala je neka važna reč.

Manjkal je čas.

Bil je sanjski svet, v katerem se je čas ustavil.

Vse je bilo nepremično. Celine so trdno stale na svojih mestih in niti besede ni bilo o tem, da lahko spreminjajo svojo obliko in se celo premikajo. Višina vsake gore je bila natančno v metrih izmerjena, toda nikjer ni bilo povedano, kako so te gore nastale. Stvari niso imele niti preteklosti niti bodočnosti. Nerazumljivo je bilo, kako je svet nastal in kaj vse bo še z njim.

Po tej knjizici bi človek sodil, da bo v tej deželi zmerom, na vse večne čase vladal kralj skupaj s parlamentom, v oni kralj brez parlamenta, v tretji parlament brez kralja.

Po njej bi človek menil, da so meje držav prav tako stalne črte kakor ekvator in oba pravokotnika.

Po njej bi človek mislil, da bodo kmetje zmerom, prav do konca sveta v tem okrožju carstva valjali klobučevinaste škornje in strojili ovčje kožuhe, v onem okrožju pa lenarili in rezljali žličke.

Vse to smo morali natančno znati, toda s tem znanjem nismo mogli prav nič početi. Knjizica je mirno in ravnodušno pripovedovala, da se na severu »razprostirajo neobljudene tundre«, na jugu pa »neobljudene pustinje«, toda nikjer ni bilo rečeno, da je mogoče pustinje preobraziti in tundre osvajat. Pripovedovala je o tem, da na našem jugu suša pogosto uničuje setve, nikjer pa ni rekla, da človek lahko sušo unči.

Ko pa sem zdaj vzela v roke ta stari, suhoparni »Zemljepis vseh delov sveta«, se mi je posvetilo, da to je zelo zanimiva knjiga. Ko jo prebiram, vidim namreč, kako zelo se je pred našimi očmi v pičli četrti stoletja spremenil svet.

Vse meje so se premaknile. Nekatere dežele nimajo več kraljev niti parlamentov. Spremenilo se je vse: »število prebivalstva«, »zaposlitev prebivalcev« in »oblike vladavine«.

Očitno je, da svet, o katerem so nam tedaj pripovedovali, ni bil resničen, marveč izmišljen.

V resničnem svetu ne ležijo stvari nepremično v predalih, temveč se gibljejo, se spreminjajo same in spreminjajo druga druga.

Ze davno sem želel najti knjigo o tem

resničnem, neizmišljenem svetu, knjigo, ki bi pripovedovala o tem, kako svet nastaja in kako ljudje sodelujejo pri ustvarjanju sveta.

Ko sem bil šolar, sem prebral mnogo knjig o rastlinah in živalih, o kamnih in zvezdah, a nikdar mi ni prišla v roke knjiga o svetu v celoti. In kolikor bolj sem odrasla, toliko težje mi je bilo sestavljati celoto iz posameznih stvari, ki sem jih spoznaval.

Ko sem končal šolo in postal študent, sem mislil: tu v univerzitetnih predavalnicah in knjižnicah bom našel, kar potrebujem.

Tako so mislili tudi moji tovariši, ki so z menoj vred končali šolo.

Razšli smo se po različnih fakultetah kakor po raznih deželah. Ta se je posvetil botaniki, oni fiziki, tretji je postal matematik, četrty zgodovinar, peti kemik.

Vsak izmed nas je spoznal v svoji »deželi« mnogo zanimivih reči, toda spoznati svet počez, izvršiti »potovanje okoli sveta« se ni posrečilo nikomur.

Tako pa ni bilo samo z nami. Na tisoče ljudi proučuje v knjižnicah in laboratorijih vsak svojo stroko, a malokdo ve, kaj se godi za steno, v sosednem laboratoriju, v sosedni vadi.

Seveda mora človek poznati svojo stroko. A to še ne zadostuje, da spozna svoj laboratorij ali tovarno, ampak vsakdo mora vedeti tudi, kakšno mesto ima ta laboratorij in ta tovarna v velikanski delavnici dežele. Sva sodelujemo vsi pri skupnem delu — preobražamo življenje. Tezko je razumeti svet, še težavneje pa ga je spremeniti, če ga vidiš zgolj z ene strani.

Potrebno so nam knjige o vsaki posebni stroki. Samo iz takih knjig se lahko učimo. Toda sedaj so nam bolj kakor kdaj prej potrebne še druge knjige, ki bi nam pripovedovale o tem, kako se specialisti vseh vrst orožja shajajo k skupnemu delu in kako sodelujejo.

Prepričan sem, da bo nekoč napisana knjiga o preobrazbi sveta, o preobrazbi vsega našega starega planeta.

Tu pa hočem pripovedovati o tem, kako v naši deželi ljudje po skupnem načrtu in po skupni zamisli preobrazajo pojo in gozdove, reke in svoje lastno življenje.

PREOBRAZBA PUSTINJE

O gozdovih brez sence in o jezerih brez vode

Ali so kje reke brez ustij, gozdovi brez senc, ribe s pljuči?

Ali so kje suhe megle in suhi valovi? Katero drevo umre, če ga zalivaš z vodo?

Katera žival plava v pesku kakor riba v vodi?

V kateri deželi lahko poleti hodiš po jezeru?

Kdo je ustvaril puščavo in kdo jo bo preobrazil?

Navajeni smo govoriti o pustinji z besedami, ki zanikujejo: neplodna, brezvodna, neobljudena, nevesela, brezupna.

Te besede ne govorijo o tem, kar v pustinji je, marveč o tistem, česar v njej ni, da, celo beseda »pustinja« sama pomeni pust, prazen kraj, kjer ni nič.

To pa ne drži. Pustinja ni prazna. Vzemimo na primer pustinjo Kara-Kum, največjo pustinjo pri nas.

V pustinji Kara-Kum živijo ljudje, se pasejo črede, raste trava in grmičevje. V njej je življenje, a kjer je življenje, tam je tudi voda, kajti brez vode ne more biti življenje.

Popotniki pravijo, da v pustinji Kara-Kum že v globini enega metra pesek ni več suh, temveč moker.

Spomladi pronicata deževnica in snežnica hitro v globino. Pesek varuje vodo

pred sončnimi žarki in ji ne da, da bi se posušila in izhlapela.

Fustinja torej ni niti neplodna niti brezvodna.

A vode je malo. Vode manjka.

Kajti v pustinji je vroče in suho. Včasih vse poletje niti enkrat ne dežuje. Zrak je tako suh, da se svež kruh v enem dnevu spremeni v prepečenec. Časnik, ki so ga pripeljali zjutraj, se do večera tako posuši, da razpade na koščke.

Z vodo je treba varčevati, računati je treba z vsako kapljo.

Z vodo ne varčujejo samo ljudje, ampak tudi živali. Pomanjkanje vode opazimo vsepovsod. Ker je v pustinji malo vode, je tam vse drugače kakor drugje. Drugačne so reke, drugačne jezera, drugačne je drevje in drugačne so živali.

V pustinji so oblaki brez dežja. Včasih pride črn oblak. Zdaj zdaj, misliš, se bo utila ploha in se razlila po razbeljenem pesku. Toda zrak je v pustinji tako suh in vroč, da izhlapi dež v višini, ne da bi dosegel tla.

V pustinji so reke brez ustij. Reke, ki se izgubljajo v pesku; ne izlivajo se v vodno, marveč v peščeno morje. Te reke tečejo le spomladi. Poletni usahnejo.

V pustinji so jezera brez vode. Jezero je kakor vroča ponev. Poletji izhlapi vsa voda v zrak, preostane samo sol, bleščeča bela, okrogla ploskev soli. Sol se leskeče in od daleč je videti, kakor da

V senci vojnih dobičkarjev

Dohodki ameriških podjetnikov so dosegli med vojno bajnesovno višino. Ministrstvo za trgovino Združenih držav Amerike ceni dohodke delniških družb v letu 1944 na 24 milijard dolarjev proti 6,3 milijardam dolarjev leta 1939.

Vprašanje o virih vojnih dobičkov že davno vzbuja pozornost ameriške javnosti. Tisk poroča, da so v to zadevo zapletene zelo visoko stoječe osebe. Tako so listi poročali, da je predsednik komisije poslanske zbornice za vojaške zadeve May, izkoriščajoč svoj položaj, večkrat pripomogel k ugodni razdelitvi vojnih dobav med tvrdkami, ki so mu bile pri srcu. Posebna senatna komisija preiskuje sedaj te obdolžitve.

Nekateri ameriški senatorji vztrajajo na tem, naj Kongres preišče dobičke velikih delniških družb, ne pa samo manjših tvrdk. Senator iz države Idaho, demokrat Taylor je izjavil:

»Natančna preiskava bi privedla do jeklenih, železniških, avtomobilskih in električnih monopolov, do Nacionalne združbe industrijalcev in do Trgovske zbornice.«

Tisk je objavil izjavo inspektorja Warrena o tem, da je obstojala med vojno tajna pogodba med uradnimi vladnimi osebami, med njimi zastopniki vojnega ministrstva in veleindustrijalci, zainteresiranimi na vojnih dobavah.

»Visoko stoječe uradne osebe«, pravi Warren, »so redno dobivale od pogodbenikov vabila na zakuske itd., dovoljevale so pogodbenikom, da so poravnali njihove račune v hotelih in jim krili celo potne stroške, obenem pa so dobivale denarne zneske za potne stroške od vlade. Zdaj pa zdaj so bili vestni in opreznih oficirji, ki so si odkrito prizadevali štiriti interese vlade, nenadoma odpoklicani s svojih položajev in imenovani na druga mesta.«

Kongres o tem vprašanju ni sprejel nobenega sklepa. V nekaterih krogih sploh skeptično gledajo na morebitne rezultate preiskave. Kakor je izjavil znani lastnik ladjedelnic Kaiser, »bo preiskava o vojnih dobičkih dosegla mnogo, ne bo pa razgalila znanih industrijalcev in politikov, ki se skrivajo v senci«.

(»Novoje vremja« avgusta 1946.)

ni sol, ampak voda. A po tej vodi jezdi na velblodih in hodijo kakor po suhem.

V pustinji so gozdovi brez sence. Vsako drevo mora imeti senco, pustinsko drevo — saksaul — pa je nima. Pod takšnim drevesom se ne skrčijo pred soncem. Zakaj pa v tem gozdu ni sence? Ker na drevju ni listja. Saksaul nima zelenih listov; ima samo vejice, in sicer zelene, gole zelene vejice.

A zakaj nima listov? Ker bi bilo listje v pustinji preveliko razkošje. Naši listnjaki — na primer breza — ne bi mogli živeti v pustinji. Koliko ima breza listov in vsak izhlapeva vodo! Breza potrebuje na dan trideset vedrov vode — toliko, kolikor pet krav. Prav zato ima breza rada vlažne, hladne kraje. V pustinji pa je vroče in suho. V pustinji je treba z vodo varčevati. In zato mora tu živeti drevje brez listja.

V mnogih tisočletjih so se drevesa prilagodila pustinji. Ohranila so se samo tista, ki so porabljala malo vode, ki so z vodo varčevala. In to je šlo tako daleč, da se pustinska drevesa vode bojijo: saksaul pogine, če ga zalivaš.

Nekje je reka za kratek čas preplavila saksaulov gozd. Voda je odtekala, a gozd je poginil. Ostalo je le velikansko pokopališče drevcev. Drevesa so popadala in pokrila tla s sto in sto mrtvimi stebli. Roginila so kakor človek, ki je dolgo gladoval in so mu naenkrat dali preveč jedi. (Dalje prihodnjič)

Skrbi angleških lordov

Koordinacijski odbor Zveznega kontrolnega sveta v Nemčiji je sprejel sklep, ki prepoveduje postavljanje spomenikov, kipov, emblemov, spominskih plošč in tudi drugih znakov, pospešujočih ohranitev in vzdrževanje nemških vojnih tradicij, prepoved militarizma in ovekovečenje nacistične stranke. Vsi taki spomeniki, postavljeni po 1. avgustu 1914, morajo biti do 1. januarja 1947 uničeni.

Ta ukrep je eden izmed členov v splošni verigi iztrebljenja nacizma in kapitalizma iz življenja nemškega naroda. Nemške oblasti morajo sestaviti sezname spomenikov, ki jih je treba uničiti. Sklep se nanaša na nagrobne napisne in pokopališke spomenike. Spomeniki, ki imajo umetniško vrednost ali s stališča javne uporabe važen pomen, ne bodo uničeni pod pogojem, da bo cilj direktive kontrolnega sveta dosežen z odstranitvijo neželenega dela tistega predmeta ali kakor koli drugače.

Kakor je bilo treba pričakovati, ta sklep kontrolnega sveta ni po volji nemškimi reaktorjem in fašističnim prisklednikom. Niso pa si upali nastopiti proti izpolnitvi tega odloka. Morda bi si tudi ne upali odkrito izraziti svojega nezadovoljstva, toda volku je priskočil na pomoč kroker.

Povsem nepričakovano se je zaletela v odlok kontrolnega sveta angleška lordska zbornica. Prav ta spoštovani organ je nastopil v zaščito cesarskih orlov in hitlerjevskih spomenikov. Ataka je bila pripravljena solidno. Začel jo je lord Seltown. Brez nepotrebne skromnosti je razglasil, da govori v imenu vsega naroda, pa tudi oboroženih sil.

Lordi, — je dejal, ne soglašajo s tem odlokom in odklanjajo stališče angleške vlade.

Lorda Seltowna je vneto podprl vojvoda Selboorn, ki se je opiral na nove vtise, pripeljane z angleškega otoka Jersey, kjer kakor pravi, nemška vojska med okupacijo ni razdejala nobenega spomenika.

Diskusija v lordski zbornici je našla odmev tudi v spodnji zbornici. Tam je hvaležno temo poprijel Churchill, ki je postavil kovarno vprašanje:

— Ali ne bo posledica uničenja bronastih in kamnitih spomenikov ta, da se bodo v njih poduhovljene ideje še globlje vtisnile v dušo nemškega naroda?

Del nemškega tiska je takoj živahno reagiral na ugovore angleških lordov. V nemških izdajah angleške cone so se pojavili naslovi »Lordi hočejo imeti popolno pojasnilo«, »Proti uničenju vojnih spomenikov«, »Prehudemu pritisku se je treba izogniti« itd.

Argumentacijo lorda Seltowna in Churchilla so široko izkoristili reakcionarni elementi v Nemčiji. Ta kompanija seve ni ustavila izpolnitve sklepa kontrolnega sveta, pač pa je nedvomno olajšala možnosti njegovega sabotiranja tistim, ki so stremeli za tem. Saj ni list »Westfalenpost« zaman pisal, da Nemci z zadovoljstvom sprejemajo mnenja, izrečena v angleški lordski zbornici.

Spoštovani lordi z bregov Temze so lahko zadovoljni: njihovo skrb za ohranitev svetinj militarizma in fašizma v Nemčiji so njihovi somišljeniki ob Reni primerno ocenili.

Ne bi bilo naše borbe, če ne bi bilo Rdeče armade! Ne bi bilo naše narodne in ljudske demokratične oblasti, ne bi bilo naših ljudskih pravic in naše nacionalne svobode, če ni bilo Rdeče armade! Ne bilo bi našega skupnega boja z vsemi drugimi bratskimi narodi Jugoslavije pod velikim Titovim vodstvom, če ni bilo Rdeče armade! Ne obstojali bi več kot narod, če ni bilo Rdeče armade!

Boris Kidrič.

LJUDSKO GLEDALIŠČE V CELJU

Sezona II. Dvorana Metropol Predst. 6-7. Bratko Kreft:

CELJSKI GROFJE

Drama v petih dejanjih. Režija: Gradišnik. Nedelja 10. novembra ob 15 (3 popoldne) Ponedeljek 11. novembra ob 19,30 (pol 8 zvečer).

Vse dosedanje predstave Kreftovih »Celjskih grofov« so bile razprodane, kar dokazuje, da je vodstvo našega gledališča ubralo pravo pot: nuditi idejno in kvalitativno najboljša dela iz domače in svetovne literature ter na ta način pritegniti široke sloje ljudstva gledališču in njegovemu poslanstvu. Ker je bil naval tako velik, da je moralo od zadnjih dveh predstav oditi ogromno ljudi, ki niso dobili več vstopnic, apeliramo na vse, ki si hočejo ogledati »Celjske grofe«, da si na vsak način preskrbe vstopnice v predprodaji. Nedeljske popoldanske predstave se udeležijo tudi pisatelji drame, dramatur, ljubljanskega gledališča dr. Bratko Kreft.

VABILO

Podružnica »Železniških upokojencev« Celje, sklicuje za nedeljo dne 17. 11. 1946 ob 8.

članski masovni sestanek, ki bo v šolskem prostoru postaje Celje Odbor

Nedeljska zdravniška služba

Dežurna služba zdravnikov FZSZ filijala Celje za mesec november

Dne 10. novembra: dr. Čerin Josip, Cankarjeva 9.

Franc Hribar - Savinjšek:

Mauthausen

(Dalje)

Krematorij

Edina zidana stavba v taborišču je krematorij. — Je to velika zgradba, vendar je za stalno naraščajoči promet bila mnogo premajhna. Sežigali so mrlične noč in dan. Nekoč je radi tega razglašeno dimnik. Plameni so švigali nekaj metrov iznad kamina. Vročina, ki jo daje koks, s katerim so kurili mrlične, kamin ni zdržal. Takrat so morali za nekaj dni ustaviti »obrat«. Ta čas pa se je nabralo na stotine mrličev. Zlagali so jih v kletih krematorija, kjer je velika umetna ledenica. Za poletne čase je to nujna potreba, sicer bi se mrlični usmrdeli. Te mrlične so zlagali v skladovnice kot pri nas (metrska drva) klafterska polna. Štiri po dolgem, štiri počez do stropa. In nato spet drugi sklad.

Na vsak odsek dela smo jemali s seboj nosilnice, da smo zvečer nosili mrtvece. Iz blokov pa so tudi prinašali vsak dan mrlične, umrle ponoči. Ko smo vsako jutro na znak zvonca blisnili pokonci, jih je vedno nekaj obležalo. Umirali so ponoči ne da bi kdo vedel. Zjutraj so bili trdi in imeli so kup pen na ustih. Za spravljanje mrličev iz sob so bili določeni posebni nosači. Za ta posel so se nekateri kar pullili. Dobili so za vsakega po polovico komisa.

Postopek je bil takle. Dva sta mu najprej pretaknila žepa in kar sta našla pri njem je bil plen, ki sta ga bratsko delila. To je bilo zelo važno. Zvečer je še sleherni prejel kruh, čeprav že umirajoči. Zato se je največkrat našel pri takšnih še kruh, kar ni bila malenkost. Seveda je bilo primerov, da se je polastil kruha tudi sosed mrliča. Pregovor, kdor prej pride, prej melje, je imel pri tem polno veljavo.

Nosača sta potem potegnili mrliča največkrat kar po tleh v umivalnico. Tam sta ga slekla in oprala. Če ni bilo mesta v krematoriju, so ga »pacali« po nekaj dni v umivalnici, čim pa je bil prostor, so ga odnesli v krematorij.

Znani proletarski pesnik France Kozar iz Trbovelj je bil tudi v našem transportu. Zaposlen je bil nekaj časa v projektiivnem biroju. Spal je v bloku št. 9. Pravil mi je, kako je neko jutro opazoval, kako so se štirje trgali, kdo bo odnesel mrliča. Nekaj časa so se pregajali, da bi ga štirje nesli in bi si določeno polovico komisa delili. Pri tem so vsi štirje mrliča že držali. Prva dva »poklicna« nosača nista pristala na to, da bi se razdelili s polovico komisa štirje. Zakaj neki? Ta skelet bosta tudi dva izvlekla v umivalnico. Spustili so mrliča, ki se je zakotalil

po tleh. V bloku št. 9 so že imeli postelje — korita. Vmes je bilo nekako pol metra prostora. Pogajali so se naprej. Nazadnje sta zmagala »poklicna«. Takšna koristnostna dela, kot je bilo odnašanje in pranje mrliča, ni hotel nihče prepustiti drugemu. To je bil privilegij, ki je donal dosti kruha. Od Slovencev ni nihče napredoval do te stopnje.

Včasih sem srečal nosače mrličev iz drugih blokov. Iz radovednosti sem odgrnil pokrito nosilnico. Videl sem okostnjak, ki je izgledal kot mumija. Lahko rečem, da mnogi sploh niso umrli, marveč so se enostavno posušili. Takšen okostnjak ni tehtal več kot 15 do 20 kg. Na nosačih vsaj ni bilo opaziti, da kaj nosijo. Ti so imeli res lahek posel.

Na odseku Siedlungsbau se je pozno na jesen delo razmahnilo. Eni so kopali jame za nadaljnje stavbe, drugi so donášali stavbni material, kamenje, opeko, pesek, les, železo itd. Drugi smo gradili ceste, ki je bila trasirana v krogu mimo vseh bodočih stavb. Na cesti je bilo delo najbolj naporno. Zaposlili so tam 80 Slovencev. Najprej smo na globoko skopano traso nosili težke skale. Nato pa so nas vseh 80 vpregli v težak valjar, ki smo ga vlekli po strmini gor in dol. Če se nismo takoj zedinili in istočasno potegnili, je vzel kapo, zloglasni Otto Lutz (Slovenci smo mu dali ime Sultan), več metrov dolgo preklelo in udrihal po naših hrbtih in glavah. Čim smo z valjarjem potlačili skale, smo nosili drobnejšega kamenja

in ga na isti način zgladili. Nazadnje smo nosili še peska in ena etapa ceste je bila gotova. Ob straneh so španci istočasno zidali s kockami trotoarje za pešce.

Cesta je bila trasirana čez prepad. V to žrelo smo morali nositi prsti na tisoče kosikov. Ko smo nosili prst v ročnih nosilih, nas je Sultan podil po grču, da smo tekali kakor naviti. S polnimi nosili smo morali stopati hitro, s praznimi pa švigati. Prst smo jemali s kupov, ki smo jih prej napravili pri izkopu temeljev za hiše. Pri nakladanju je stal drug kapo, ki je skrbel za to, da se nosila nakidajo čim bolj zvrhano. Potem so se kapi naperili po vsej poti na vsakih 30 korakov. Vsi oboroženi s palicami. Zlasti nekateri dan je bil pri tem delu neznošen. Kapi so bili, kot bi jih obsedli hudiči. Tolki so nas, da smo bili zvečer vsi klobasasti. Nekoč me je Sultan vsekal z debelo palico po roki. Mahoma mi je zrastle otekline, kot bi mi prilepil pravcato kranjsko klobaso.

Pri prenašanju prsti sva bila tri tedne skupaj z Venekom, krojačem iz Pesjeja pri Velenju. Nevajen tako težkega dela je tudi omagal in podlegel. Bil je zadnji teden ves otečen. Zabuhle je imel noge in tudi glavo. Tudi tov. Skornšek iz Družmirja je na tem odseku na isti način končal. Sultan je z neštetiimi udarci marsikomu povročil rano smrt.

Sredi novembra je bilo kopanje jam zaključeno. Nosili smo le material za stavbo. Komanda je nameravala vse začete hiše spraviti pod streho. Zidanje je

šlo zelo počasi. Španci kot zidarji se pri delu niso gnali. Znali so sabotirati, kot se spodobi. Niti jih niso priganjali tako kot nas, SS-ovci so si verjetno domišljali, da jih spreobrnejo v Francove falangiste. No, tudi pri tem so se zmotlili!

Pri stavbah so bili zdaj potrebni različni strokovnjaki, tesarji, instalaterji, mizarji itd. Jeromel, rudar iz Zabukovce in hkrati izučen tesar, se je javil k tesarjem. Ker pa švabskega jezika ni znal, je iskal še enega Slovenca, ki bi obvladal ta jezik. Tudi Rebernik se je pri tem spomnil, da jaz nekoliko razumem tesarsko delo in hkrati govorim tudi nemško. Tako sta me na predlog Rebernika poiskala tesarski kapo in Jeromel in postal sem iz nosača prsti — tesar-specialist. To je bil tudi že skrajni čas zame. Moči so mi že vidno pojemale.

S specialisti niso tako surovo postopali, zlasti pretepanja je bilo mnogo manj. Res da nisem kaj dosti razumel tesarske dela, toda važno je bilo priti na lažje delo. Prijel sem sekiro, žago, meter, žblje in tesarski svinčnik. Spočetka nisem prav za prav nič znal. Če pa je prišel komandofirer, sem raztegnil meter in pričrtaval in s tem vzbujal videz tesarja. Sčasoma pa sem se navadil tudi tega dela. Osnovne pojme pa mi je dal Jeromel. Delala sva opaže v kletih. Drugi so potem vlagali betonske plošče. V kletih smo bili prvič dosti bolj za vetrom, drugič manj izpostavljeni kapom in tretjič, specialisti smo prejemale dvakrat na teden »repete«. Dalje prihodnjič.

Kaj je dobil ruski kmet v Oktobrski revoluciji

V carski Rusiji so živeli kmetje — muški — težko življenje. Oblast, zemlja in vse bogastvo je držal v rokah car, veleposestniki, bančniki, industrijalci in trgovci. Sam car je s svojo družino posedoval sedem milijonov ha zemlje, dočim so milijoni revežev sploh bili brez zemlje. V evropskem delu Rusije je imelo 28.000 veleposestnikov 75 milijonov ha, to je toliko kot deset in pol milijona kmetijskih družin. V Orlovski guberniji n. pr. je 5 veleposestnikov posedovalo 143.446 ha zemlje (vsak po 28.000 ha, a 44 tisoč in pol kmetijskih družin je v isti guberniji imelo komaj 173 tisoč ha, to je vsak približno štiri ha. Ako vzamemo v poštev samo največje veleposestnike v Rusiji brez carja, potem je 924 veleposestnikov imelo 27 milijonov ha zemlje, to je toliko kot dva milijona kmetijskih družin. Povprečno je posedovalo 10 in pol milijona kmetijskih družin na vsakega kmeta približno le 5 ha. K temu je pa treba dodati, da je bilo 3 in pol milijona kmetijskih družin brez vsakega inventarja in potrebne gospodarskega orodja, in da je tri in pol milijona kmetov imelo samo po enega konja. V istem času je bilo v Rusiji 15 milijonov konj, ki pa so pripadali bogatim kmetom in veleposestnikom. Mali kmet, brez inventarja in orodja, je zapuščal svojo kočjo in zemljo, ker ni mogel živeti, in se udnjal veleposestnikom. Kmet je garal dan in noč, toda sad njegovega truda so uživali drugi: car, veleposestnik, popi, a kmetu je ostala samo prazna miza in pomanjkanje. Borba ruskega kmeta za dodelitev zemlje poteka že iz davnih časov. Že v narodni pesmi in pripovedki je živel spomin na velike kmetске upore, pod vodstvom kmetov Emeljana Pučičeva, Stenke Razina in drugih. Komunistična partija se je že v prvih dneh svojega postanka borila za odvzem zemlje veleposestnikom, carju, samostanom, bančnikom, in za podelitev iste onim, ki jo v resnici obdelujejo, kmetom.

Spomladi leta 1902 so kmetje v mnogih gubernijah odprli veleposestniške žitne shrambe in razdelili žito lačnim kmečkim družinam. Carska vlada pa je na to odgovorila z orožjem in s krvjo udušila vstajo. Carski gubernator Obolenski je dal pobiti na tisoče kmetov, da je tako lahko zopet dalje ropal in zasigural oblast veleposestnikom in finančnikom. Tisti pa, ki so to preživeli, jim je carska vlada naložila nov jarem na vrat: morali so odslužiti to dodeljeno žito, ki so ga ocenili na 800 tisoč zlatih rubljev, z delom na veleposestniških poljih. Leta 1905 je vstala delavsko-kmetjska revolucija. Kmetje in delavci so v skupnem, junaškem boju dosegli, da je car pod pritiskom ogromne delavsko-kmetjske revolucije izdal manifest, v katerem je obljubil agrarno reformo in politično svobodo. Toda namesto agrarne reforme je zloglasni ruski minister Stolipin poslal pod vodstvom kolonizacije okrog milijon najbolj borbenih kmetov z družinami vred v daljnjo Sibirijo.

Čeprav kmetje in delavci s to revolucijo niso dosegli pravične razdelitve zemlje in niso mogli vreči raz sebe carski in veleposestniški jarem, so vendar našli v tej borbi velikega zaveznika v ruskem delavcu, ki ga je vodila boljševiška partija z velikim učiteljem Leninom na čelu.

Zato so prvi revolucionarni streli ruskih delavcev in kmetov v letu 1917 odjeknili širom Rusije v srcih milijonov siromakov — kmetov in delavcev; pod vodstvom boljševiške partije so z orožjem vrgli jarem svojih izkoriščevalcev in krvnikov ter protinarodni državni aparat in ga zamenjali za ljudski odbori, vaškimi in mestnimi sveti. Drugi dan Oktobrske revolucije je prinesel Kongres Sovjetov znameniti dekret o zemlji in enkrat za vselej dodelil zemljo tistim, ki jo obdelujejo. S tem dekretom so kmetje dobili več kot 150 milijonov ha zemlje, ki je pripadala prej carju, plemičem, bančnikom, samostanom in cerkvam. Kmetje so bili osvobodeni davka, ki so ga morali plačevati plemičem v letnem znesku 500 milijonov zlatih rubljev. Vsa zemlja in bogastva Rusije je postala last vsega delovnega ljudstva. Z oktobrsko revolucijo je bil za vedno zrušen sistem izkoriščanja in zasluževanja milijonske mase siromakov. Veleposestniki, plemiči, bančniki in generali in razni drugi krvniki naroda se niso mogli pomiriti s takim stanjem, oboženi s tujim orožjem in s pomočjo tujih vojakov so hoteli ponovno vzpostaviti stari carski režim. V tem so našli zavez-

Na kmetiji

Kako bomo letošnje zimo krmili živino

Pleve in stročje kot krmila

Ječmenovih plev ne pokladaj. Rese povzročijo vnetje jezika in dlesni. Če je bilo žito snelljivo ali rjasto, pleve pred pokladanjem popari ali skuhaj.

Pleve žival rada žre, ker včasih najde vmes tudi zrno.

Pleve so redilnejše in laže prebavljive kakor slama. Tudi svinjam jih lahko pokladaš, zlasti stročje.

Najboljše so ovsene pleve. Sledijo pšenične. Skromne vrednosti je ržena pleva. Najslabše so luskinne prosa, ki niso za krmo, ki jih pa večkrat meljejo in s to meljavo kvarijo drugo krmo.

Stročje stročnic je bogato na beljaku, po krmilni vrednosti ne zaostaja za senom. Luske ajde, lanu in repice so slabo redilne, približno le toliko vredne kot slama ozimim.

Pleva vsebujejo 0,5 (ječmenova) do 1,4% (ovsena) beljaka, škrobna vrednost njihova je pa 22% (ržena) do 28% (ovsena). Stročje pa 3,5% beljaka in 20% škrobne vrednosti.

Pleve pokladaj zlasti govedu in svinjam namesto rezanice. Pred uporabo jih vrzi na rešeto, da prah izpade. Konjem pokladaj pleve z vodo poskropljene, govedu in svinjam pa poparjene ali kuhane. Ovcam pa suhe, zlasti stročje in luske repice.

Grahovo stročje je blago odvajalno sredstvo za zapečene svinje. Dnevno jih

pokladaj četrt do pol kilograma. Tudi ajdove pleve, dobro pripravljene, koristno pokrmis svinjam, pri konjih pa povzročijo koliko.

Pleve pokladaj previdno! Mnogo kali glivičnih bolezni in plevela je vmes, ki lahko škodi (kokolj). V glavnem jih uporabljaj le kot postransko krmo.

Rezanica

Pri nas se dela velika škoda, ogromna potrata mrve. Le pogledite, koliko mrve živina zgazi, ker je preveč naenkrat zmečete v jasli. Niti polovica mrve ne gre v izgubo, če pokladate samo rezano mrvo in slamo. V tej hudi stiski za krmo velja pravilo: vso mrvo, vso slamo pokladaj le zrezano! Tako bo zaloga za 10% bolje izrabljena. Za konje jo reži 2 cm, za krave 3 cm, za ovce 1,5 cm na dolgo.

Krepka krmila

Živina lahko živi ob sami slami, ako primešaš rezanico ustrezno količino krepkih krmil. Na razpolago so lanene, bučne in bombaževе tropine, otrobi vseh vrst, pesni rezanci itd. Upamo, da bo krepkih krmil dovolj. Ponekod pa prebivalci ne segajo po njih, deloma jih ne poznajo, deloma so jim draga. Cena jim je zadnji čas znižana in ta zapreka odstranjena. Ako pa jih ne znajo uporabljati, naj vprašajo. Zaradi neznanja živina ne sme biti lačna. Zato se seznanimo z njimi!

(Dalje prihodnjic.)

Kakšna naj bo klet

Tudi od prostora, kjer kipi in zori vino ali sadjevec, je precej odvisna kakovost sadnega pridelka.

Glede velikosti, lege in pripravnosti se v naših nepovoljnih razmerah, zlasti pri starejših kletih seveda ne da kaj prida izpremeniti. Premajhne kleti največkrat ne moremo razširiti, preplitve ne poglobiti. Razne druge nepravilnosti, ki so v zvezi s prezidavanjem, se tudi ne dajo tako lahko izpremeniti. Lahko pa zahtevamo, da je vsaka najskromnejša klet, ki ji morebiti po njeni legi in obsežnosti niti ne pristoji to ime, docela snažna in čista ter da je vsak potreben predmet v dobrem stanju in na svojem mestu.

Tla naj bi bila iz betona in vedno čisto pomita. Kjer so pa tla iz ilovice, naj bodo kolikor mogoče gladka (ne jamasta) in vedno pometa. Strop in stene naj bi bile ometane, zaglajene in večkrat pobeljene. Surov zid (nezaglajen), ki ni nikdar pobeljen, je pravo gnezdo škodljivim bakterijam in zbirališče vse mogoče nesnage. Okna naj bodo vedno čista in tako napravljena, da se dajo lahko odpirati in zapirati.

Podstave za sode, najsi bodo iz betona, kamna ali hrastovine, morajo biti dovolj visoke in vse v isti legi ter tako postavljene, da lahko pridemo do obeh koncev sode.

Drobno kletarsko orodje, kakor pipe, natege, gumijeve cevi, zalivače, steklenice, kozarci, vehe, kipelne vehe, leseno klavivo, svečnik s svečo, ščeti itd., naj bo v kleti lepo razvrščeno po primernih policah. Večje posodje in orodje, kakor kebli, liji, stroji za pretakanje, čiščenje itd., bodi na svojem prostoru. Kdor ima

količjak smisla za red, bo priznal, da sta red in snaga kakor povesod, tako tudi v kleti neizogibno potrebna, ako hočemo delati dobro in hitro.

Dobra klet mora dalje imeti primerno, kolikor mogoče stanovitno enakomerno toplino. Pozimi naj bi toplomer v kleti kazal kakih 7 stopinj, poleti pa ne čez 10 stopinj Celzija. Seveda ni to povsod mogoče. Toda nekaj se da pa le doseči, ako klet v letni dobi primerno odpiramo in zapiramo in jo po potrebi tudi od zunaj zavarujemo.

Klet ne sme biti premokra, pa tudi ne presuha. V vlažni kleti se jako širi plesen in se kvarijo sodi in vse drugo orodje. V presuhi kleti pa se vino preveč suši. S prezračevanjem ob pravem času se da tudi v tem oziru marsikaj izboljšati. Klet, v katero od deževju priteka voda, ni za rabo. Na vsak način je skušati, da preprečimo dotok. Zelo pripravno je, ako tla vise proti sredi ali na eno stran, da se pri snazenju lahko odteka voda.

Enakomerno toplino ohranimo v kleti najlažje, ako vhod ne drži naravnost s planega, ampak gre skozi kako predvežo ali hodnik, da zunanji zrak ne more naravnost v klet, ko odpremo vrata.

Končno moramo še poudarjati, da v klet za sadno vino nikakor ne spadajo krompir, korenje, kisló zelje, repa, zlasti pa ne kis. Vsi ti predmeti razširjajo slab duh, ki se ga lahko nazvame sadno vino. Od kisa pa se širijo očetne bakterije, ki so zelo nevarne posebno sadnemu vinu. Pa tudi zunanost, red in snaga trpe, ako je klet našarjena z vsakovrstnimi takimi pridelki, ki bi morali imeti zopet svojo posebno shrambo.

nekdanji carski Rusiji dohodek kmeta do 75 rubljev, ima danes kolhoznik s svojo družino letno povprečno iz kolhoza: 2400 kg pšenice, 1400 do 1600 kg ječmena, 1400 do 1600 kg koruze, 350 do 400 kg sončničnega semena, 140 do 160 litrov olja, okrog 2000 kg krompirja, 20 kg medu, okrog 3000 kg slame, 800 kg sena, 800 kg plev in okrog 2500 rubljev. Tu ni vračunjen dohodek kolhoznika z njegove imovine, ki obsega vrt, ovce, svinje, živino in drugo. Vsako leto preorjejo kolhozniški milijone ha zemlje. Sovjetski kolhozniški so poučeni o vsem, izkoriščajo znanost, stroje, različne umetne naprave, izbirajo semena, da tem boljše obdelajo zemljo in dosežejo čim večji pridelek. Sovjetski učenjaki kakor Mičurin, Lisenko in drugi so z uspehi svoje znanosti omogočili, da lahko zasejejo kolhozniški severne, hladne predel zemlje, kjer so bila prej močvirja in nerodovitna zemlja. Medtem ko so otroci v carski Rusiji ostali nevedni in nesposobni za življenje, so danes vsi otroci kolhoznikov pisarni in če so nadarjeni, lahko z državno podporo študirajo na najvišjih šolah. Namesto carske vojske, kateri so poveljevali plemiči in ki je streljala na kmete, je današnja Rdeča armada najsirovejši porok in zaščitnik nove delavsko-kmečke države. Zato so sovjetski kolhozniški z nadčloveškim heroizmom in ljubeznijo branili vsako ped zemlje v veliki domovinski vojni.

niko v bivših veleposestnikih - kulakih. Toda delavci in kmetje, čeprav ločeni in slabo oblečeni, so ustvarili slavno Rdečo armado in ohranili pridobitve Oktobrske revolucije. Ta borba je prekalila ruske kmete in dala velike vojaške in politične vodje iz vrst siromakov, kakor so Kalinin, legendarni heroj Čapajev in drugi. Z oktobrsko revolucijo se je popolnoma spremenil položaj kmeta v Sovjetski zvezi. Pod vodstvom boljševiške partije, Lenina in Stalina, je začel kmet graditi v delavsko-kmetjski državi novo, srečno življenje in se začel združevati v kolhoze. Ogromne težkoče je bilo treba premagovati, dokler se niso kolhozi postavili na svoje noge in da so nekdanji »mužiki« postali kolhozniški — gospodarji svoje zemlje. Namesto lesenih plugov danes na kolhoznih poljih orjejo traktorji. V letu 1938 je oralo na kolhoznih poljih pol milijona traktorjev in opravljalo prevoz 9.700.000 lahkih in težkih tovornih avtomobilov. Namesto zapuščenih in lačnih vasi v carski Rusiji najdemo danes v kolhoznih vaseh ambulante, otroške domove, domove za onemogle in vse naprave, ki omogočajo napredno in kulturno življenje. Kolhozniški so iz svojih lastnih sredstev poklonili Rdeči armadi milijone ton žita, aeroplane, topove in drugo. Kolhozniški so v letu 1938 dali 150 milijonov centov žita, to je več kot ga je pridelala vsa carska Rusija v letu 1913. V Voronjski guberniji, kjer je bil v

Tam, kjer izdelujejo sladkor

Ze davno je Crvenka v Bački poznana po proizvodnji sladkorne pese in sladkorja. Negredeljni prostori so nasejani s sladkorno peso, a vsake jeseni dolge vrste železniških vagonov, kmetijskih vozov in ladij dovažajo nove količine sladkorne repe v Crvenko, na predelavo.

Okupator je pustil v sladkorni tovarni zelo obrabljene stroje. Po bačkem polju je leta 1944 ostala sladkorna pesa neizrabljena na njivah. V začetku leta 1945 so z okupatorjem vred pobegnili tudi domačini iz Crvenke, ki so bili po večini Nemci. Tovarna je ostala brez lastnikov, brez strokovnjakov in sezonskih delavcev, a po polju, kjer je rastle nekdanje žito, sladkorna pesa in drugo, so ležale zakopane smrtonosne mine. Tovarna po osvoboditvi ni imela ljudi za predelavo še tiste pese, kar jo je bilo mogoče pridelati. Šele po prihodu strokovnih moči iz tovarne »Čukarica« iz Beograda je bilo obnovljeno delo tovarne.

Letos je setveni načrt sladkorne pese popolnoma uspel. Toda deževno vreme in druge uime so zelo oslabile pridelek. Spomladi je skoro vsa polja uničil mraz, pozneje pa suša. Mnogo njiv je bilo tudi po trikrat preoranih in posejanih na novo. Ljudje so se uporno borili s naravo in naposled le zmagali.

Dobljene količine so velike, a pesa je po odstotkih količine sladkorja boljša od pridelka prejšnjih let. Povprečno vsebuje letos pesa 18 do 19% sladkorja. Dohodek od sladkorne pese je večji, kakor od ostalih pridelkov. Pridelovalci dobijo poleg denarja še po 2 kg sladkorja na 100 kg pese in 3% suhih repanj ostankov za prehrano goveje živine.

Pred petimi tedni se je v tej tovarni pričelo s predelavo letošnje pese. Po vseh železniških vagonih okoli Crvenke čaka polno sladkorne pese za predelavo. Če se so natrpane s kmetijskimi vozovi napolnjenimi s peso, veliko dvorišče tovarne je zatrpano s kupi sladkorne pese in predelanih rezancev. Tu delajo neprenehoma podnevi in ponoči. Vsi naporji imajo ta cilj, da bi se povečala dodelitev sladkorja našemu prebivalstvu.

Okdup pesa v Bački je končan. Prihodnje leto bodo polja za setev sladkorne pese še razširili, ker so se kmetje z razumevanjem odzvali novemu setvenemu načrtu. Država daje tudi nagrade pridelovalcem sladkorne pese.

Delo v tovarni sladkorja opravljajo danes kmetje in meščani iz Crvenke ter kolonisti iz Črne gore, Bosne in Like. Okrog 95% delovnih moči dela letos

prvič v tej naši največji tovarni sladkorja, vendar so se z vztrajnostjo hitro privadili delu. Ti ljudje bodo v bodoče glavna delovna opora te tovarne.

Lepod velike prevozniske priprave na verigah naklada zrezano peso na dvorišče tovarne pet mladih kolonistov, a dva delavca potiskata z dolgimi palicami peso v takozvani »riding« kanal, po katerem jo potom ploha vode odnese do ogromne »mamul« črpalke, ki jo potiska dalje v pralnico.

Stroji grabijo po surovinah in odvažajo oprane rezance v ogromne kotle. Močne črpalke črpajo v nje vodo, ki razkroje sladkorno maso poriva v stroje za kuhanje in izparivanje sladkornega soka, a potem dalje v stroje za prečiščevanje. Dolga povezan tovarniški mehanizem prenaša sladkorno maso po ceveh in premikajočem platu v oddelek za sušenje, prešanje in rezanje sladkorja v kocke, a na drugi strani se izliva sladkorni kristal, katerega spretne roke delavcev polnijo v pripravljene vreče. Veliko število večerajšnjih poljskih delavcev in pastirjev upravlja danes s stroji, pazi na slučajne zastoje, odpira in zapira ventile, izpraznuje velike kotle, meri višino pare in pritisk stisnjene zrake. Ljudje, od katerih jih mnogo sedaj prvič dela v tovarni, tekmujejo med seboj, kdo bo prvi in bolje opravil svoj posel.

Delavci, ki so ostali še od prej v tovarni, opravljajo z najbolj kompliciranimi stroji, nadzirajo oddelke in poučujejo nove delavce.

V notranjosti tovarne, pri kotlih, je zaposlen najstarejši delavec »čika Nikolov«. On dela v kurilnici, odkar je v teh pečeh zagorel prvi ogenj.

Najbolj živahno je v oddelku, kjer se prešajo, sušijo in sekajo kocke sladkorja. Tu delajo stroji s polnim tempom, urne roke spretno prenašajo sladkorne palčice, podstavljajo pod rezila, a mladinka Jančević z neverjetno brzino zлага deske na tekoči trak, ki prenaša sladkor v skladišča. V skladišču kristalnega sladkorja polni vreče Laza Djordjevič s svojimi delavci in jih plombira s pripravo, katero je sam izumil, ter na ta način pospešil delo za osemkrat. Z njegovo pripravo se prištedi žica in tudi zavezovanje s kopncem odpade.

Kolonist Spasoje Škerović dela že osem dni v shrambi kock, vendar je že popolnoma obvladal transportni valjar in brez pogreške prevažna polne zaboje sladkorja, ki gre nato v trgovine širom naše države.

Kalifornijski kapar San Jose

Ob priliki letošnje sadne kampanje so kmetovalci in sadjarji spoznali nevarnega sadnega škodljivca — kaparja San Jose ali kalifornijsko uš. Izgleda tudi, da se je letos ta kapar raznesel širom naše domovine in bodo to svojo neprevideznost in nepremišljenost občutili i sadjarji i konsumenti.

Pred prvo svetovno vojno je bil kapar San Jose prenešen iz Amerike v Evropo ter se je močno razširil po nekaterih državah Evrope (Madžarska, Romunija, Avstrija, Južna Rusija, Jugoslavija itd.). V njegovi domovini so izvršili proti njemu intenzivno borbo ter danes ne predstavlja nobene nevarnosti za ameriško sadjarstvo.

Da bomo izvedli energičen boj proti kaparju San Jose, moramo vedeti njegov razvoj in sredstva, ki jih bomo proti njemu uporabili.

Kaparja San Jose najlažje izsledimo na plodovih, pa tudi na listju in vejah (stebelu) jablan in hrusk. Komaj 1 mm široki, okrogli čit je temno sive barve, izbočen, pod povečalom pa vidimo, da je čit razdeljen na tri kolobarje. Zunanji kolobar je najširši, je svetlo sive barve, srednji kolobar je ožji in temne barve. To je čit samice. Zraven okroglih čitov se nahajajo tudi ovalni, jajčaste oblike, barva pa je enaka že opisanemu čitju samice. Pod tem čitjem je uš rumene barve odnosno dobro razviti samec. Odrasla samica ima obliko hruske ter nima nog niti tipal dočim ima samec tri pare pravilno razvitih nog, različno dolga tipala, oči in en par prozornih kril.

V mesecu aprilu in maju se pojavljajo popolnoma razvite uši, samci že v prvi polovici aprila, samice v drugi polovici in v mesecu maju. V maju samice kotijo 400 do 600 živih mladičev. Tako najdemo proti koncu meseca maja na stebelu jabolk in hrusk ličinke kaparja San Jose, ki se kratek čas prosto gibljejo, zatem pa se prisestajo na skorjo drevesa, list ali plod. Na njih se pojavijo čit, najprej rjav, nato siv, pozneje skoraj temno sive barve. Ličinke imajo po tri pare nog, tipalke in dolge rilce, s katerim sesajo sok iz drevesa oziroma plodu. Ličinke so komaj 0,2 mm dolge ter se sčasoma razvijajo v samico ali pa v samca. Ves ta razvoj traja okrog osem tednov. Tako se pojavijo tri generacije, v katerih je večina samic, manj samcev.

Zanimivo je, da kapar San Jose prezimi v vseh stadijih svojega razvoja, naj-

več pa v stadiju ličinke. Ta škodljivec prenaša tudi preko 30 stopinj mrzota in mu zima torej ne škoduje mnogo. Kako hitro se množi kapar San Jose, vidimo iz tega, da ena samica izleže do 600 živih mladičev, pa če je od teh 200 samic, dobimo v četrti generaciji do 1 milijarde in pol potomcev. Ta številka nam pove, da je kalifornijski kapar nevaren škodljivec sadnemu drevju in da se države, kjer ni okužbe po tem škodljivcu, branijo uvažati sadje in sadike iz okuženih držav. Tu nastaja vprašanje izvoza našega sadja in vemo, kakšne bi bile posledice, če bi izvoz prenehal.

Kalifornijska uš ni nevarna samo jablanam in hruskam, napada tudi drugo sadno drevje in grmičevje, predvsem ribez. Napadena skorja na drevesu ali površina ploda dobiva rdečo pego, ki nastaja zaradi sesanja soka. Ko čit kaparja, ki se nahaja v sredini rdeče pege, odstranimo, nastane v sredini rdeče pege bela pika. Kapar San Jose napada manj koščičasto sadje, od tega pa najbolj breskve. Zaradi sesanja kaparja se najprej začno sušiti vrhovi drevesa, nato veje in končno se drevo v celoti posuši.

Najuspešnejše ga uničujemo s pravilnim negovanjem sadnega drevja in temeljitim škropljenjem. Odstraniti moramo vse suhe veje, ostrgati skorjo na pregrnjeno plahto ali papir in vse to sežgati.

Najboljša sredstva za škropljenje so drevesni karbolineji, kakor Arborin, Dendrin, Drvorin itd. v 15% koncentraciji. Škropljenje je izvajati v zimskem času, ker je škodljivec tedaj najbolj občutljiv.

Kaparju San Jose je podoben ostrigasti kapar, ki je po zunanji obliki, gledan s prostim očesom, enak prvemu. Ostrigasti kapar se počasneje razmnožuje ter ima mnogo sovražnikov v naravi sami, zato ni tako nevaren.

Sadjarji, kmetovalci, bodimo previdni, negujmo in škropimo sadno drevje, da ne bomo imeli nepotrebnih skrbi in škode. Če ni drevesnih karbolinejev, škropimo z žvepleno-apneno brozgo v koncentraciji 20%, katero si lahko pripravimo sami. Vzamemo 8,5 kg živega apna, ki ga stolčemo v prah, dodamo 14,5 kg žvepla v prahu, oboje temeljito premešamo in dolijemo 10 litrov vode ter kuhamo ob neprestanem mešanju 45 minut dlo 1 ure v železnem kotlu.

Sumljive primere javljajte KLO, ki bodo po okrajnih ali drugih strokovnjakih ugotovili vrsto kaparja in stadij okužbe.

Pišejo nam...

Uredništvu časopisa „Naše delo“

Zahvaljujem se vam za nagrado, ki ste mi jo podelili za članek, katerega ste ocenili za dobrega. Knjiga »Neukročen«, ki sem jo prejel mi je dala mnogo koristnih naukov za življenje. V njej sem spoznal vso veličino poštene ruske duše, duše ki je v zadnji osvobodilni vojni ravnotako trpela, kot je trpel tudi izmučen slovenski narod.

Vsem dopisnikom bi želel mnogo uspeha v njihovem za ljudstvo zelo koristnem in hvaležnem delu. Naj bo naše časopisje res ljudsko časopisje, dopisuje naj vsak.

Zabukovca je zmagala

V počastitev zgodovinskega dne, ko je slovenski narod volil svoj prvi slovenski parlament, so rudarji trboveljskih revirjev pozvali rudarje vseh slovenskih rudnikov na enodnevno, predvolumno tekmo vanje za zvišanje proizvodnje na normalno. Temu pozivu so se odzvali vsi slovenski rudarji.

Najbolj so se izkazali rudarji iz rudnika v Zabukovci, ki so presegli povprečno dnevno produkcijo na dan predvolumnega tekmovanja za 79,82 odstotkov in s tem odnesli v tem tekmovalstvu zmagovito prvenstvo.

Trboveljski rudarji so izračunali, da so presegli normalno dnevno storitev za 76,33%. Kontrola pa je pokazala, da so dejansko povprečno dnevno produkcijo presegli za 72,6%.

V Senovem pri Rajhenburgu so povprečno dnevno produkcijo presegli za

58%, rudarji v rudniku Zagorje pa za 34%. Rudarji rudnika keramične industrije v Libojah so za 24,14% presegli povprečno dnevno produkcijo.

V Hrastniku je primanjkovalo vagonov. Premog je možno tehtati samo, ko je že pripravljen v vagonih. Kolikor je bilo premoega nakopaneega, se je izkazalo, da rudarji rudnika Hrastnik beležijo 17,01 odstotno prekoračenje povprečne enodnevnne produkcije. Toda mnogo premoega, ki so ga hrastniški rudarji na dan tekmovanja nakopali, je ostalo deponiranega v vozičkih in se bo šele v naslednjih dneh separiral. Ta odstotek torej ni realen.

Ni še znano kaj je krivo, da so v rudniku Laško povprečno dnevno produkcijo presegli samo za 7%, v rudniku Kočevje pa samo za 3,8%.

raznih okoljskih grapah in gozdovih. Ta spomenik nam bodi zgovoren spomin, da fašizem še ni docela strta, da skuša tu in tam še dvigniti zločinsko glavo in škodovati sadovom zmagovite štiriletne narodno-osvobodilne borbe. Zato se še teneje oklenimo Osvobodilne fronte, ki je najboljši čuvár s krvjo pridobljene svobode.

Nato je pevski zbor rudniškega sindikata občuteno zapel žalostinki »Žrtvam« in »Vigred«. Ko so zazveneli zvoki žalostink rudarske godbe, so zastopniki množičnih organizacij položili vence na grob talcev.

Po odkritju spomenika na grobu talcev je množica z godbo in pevskim zborom počastila še spomin v Grižah pokopanih borcev iz štiriletne borbe in žrtev znane zabukovske rudniške tragedije.

piramida, ki jo kinča peterokraka zvezda. Tako je mladina pokazala, da niso pozabljeni oni, ki so dali svoje življenje za svobodo nas.

Ko bo prišla štirinajsta divizija med nas, bo pohitela na Kajuhov grob, ki je padel kot borec partizan. Takrat je povedemo tudi na prostor, da se poklonimo talcem, ki so bili brez odgovora postavljeni ob steno.

Dne 1. novembra je bila pri nas komemoracija za padle žrtve v prosvetnem domu. V duhu smo pohiteli med junake, katerih gomile kinčajo krizanteme in med one, ki jih kinča sredi gozda pisano jesensko listje. Žal da je bila udeležba od strani domačinov in mladine zelo slaba. Mnogo več zanimanja se je pokazalo drugi večer za cirкус, ki je imel svoj program prav v istem prostoru. Žalostno izpričevalo za Šoštanjčane.

siti tri leta. Za dosego stalnega znaka je potrebna trikratna osvojitve znaka v določenem razdobju, vendar obdrži tekmovalcem najnižjo stopnjo znaka, če si višjeja ni prisvojil trikrat.

Okrožni center ZREN-a v Celju je pričel s svojim delovanjem v mesecu avgustu. Vključ propagandni ter številnim predavanjem pa prijave niso dosegle željenega ter potrebnega razmaha. Dolej so pristopila k tekmovalstvu le 8 FD skupin 3 FA. Najaktivnejši je vsekakor aktiv bolnice, ki ima od 68 fizikulturikov 51 prijav ter aktiv okrožnega LO v Celju.

Vseh prijav je prispelo doslej (za poletni rok) 632. Na najvidnejšem mestu je FD Celje s 138 tekmovalci, vendar se izdaleka niso zadostili osnovni zahtevi tekmovalstva za fizikturno značko: množičnosti. Velik razmah si okrožni center ZREN-a obeta s prijavi za predstoječi zimski rok, ki nudi tekmovalcu v obvezni zimski spornih disciplinah za vadbo kar dve sezoni. Najtežavnije bo vsekakor tekmovalstvo v smuških tehnikah, katerim doslej niso večji vsi prijavitelci, a v letošnjih zimskih mesecih ter v zimi 1947-1948 bo dovolj prilike, da se izvežbajo.

Pomisli je treba na eno dejstvo: štirisočet prijav v našem okrožju pomeni tudi štiri tisoč smuških tekmovalcev, katerih je bilo doslej bore malo! Pogoji za tekmovalstvo niso pretežki, edino-le dosega srebrnega ter posebno zlatega znaka zahteva vsestransko izvežbanega fizikturnika. Pogoji so smotrno porazdeljeni po prvi obvezni skupini, ki obsega tudi teoretski del, ter šestih skupinah, v katerih pa ima tekmovalce možnost izbere fizikturnih panog. Za primer onim, ki se še do danes niso prijavi, navajamo ime dr. Tominška, ki je vključ svojim 75

MLADINA

II. Proletarska brigada na dan volitev v Bosni in Hercegovini

II. Proletarska brigada »Aloja Hohkauta« iz Trbovelj je priredila prebivalcem živnice veselo presenečenje na dan volitev dne 13. oktobra 1946. Takoj po zajtrku ob 5. uri zjutraj, ko je bila brigada postrojena za delo, nam je tov. komandant obrazložil, kakega pomena je današnji dan za prebivalstvo Bosne in Hercegovine ter je predlagal, da bi šli danes bolj slavnostno na delo kot običajno in sicer naj bi z orkestrom igrali budnice prebivalcem. Predlog je bil navdušeno sprejet. Vse tri čete so si napovedale tekmovalstvo, katera bo bolje manifestirala in katera bo bolj slavnostno in učinkovito izvedla zadane naloge.

Ponosno sta zavirali naši zastavi, državna in ogromna proletarska na čelu sprejeda, takoj za njima je stopil brigadni orkester, nato četa za četo v strumnem koraku.

Vzklik, skandiranje, petje, godba, vse se je prepletalo, zlivalo in valovalo v čudovito celoto. Prebivalci so začudeno od-

pirali okna, se zbirali ob cestah ter živahno gestikulirali.

»Svi na iz-bo-re! Svi na iz-bo-re!« je gmelno iz mladih grl po taktu koraka, na drugem delu sprejeda vzkliki: »Živel narodni front! Živel Savez radničke i seljačke klase! Živelo bratstvo in edinstvo Jugoslovenskih narodov!« v sredini nekje je vršalo: »Tito — Stalin! Tito — Stalin! Tito — Stalin!«, »Beograd — Moskva! Beograd — Moskva!« Nato partizanske pesmi, zopet godba in ponovni vzkliki.

Spreved se je vil po vseh cestah in uličicah. Ljudje so odpirali okna, razobesili zastave ter krasili okna s slikami maršala Tita in zelenjem.

Proslavili smo dan volitev v Bosni in Hercegovini, kot praznik, kajti zavedamo se, da ne bi bilo naše ljube FLRJ, če ne bi bratsko sodelovali vsi naši narodi v borbi, kakor tudi v obnovi.

S Titom v obnovi!

Zdenko Rajner.

Vtisi z mladinske proge

Marsikdo si predstavlja delo na mladinski progi povsem drugače, kot pa je v resnici.

Delo, ki ga opravljajo mladina na progi, je v nekaterih prilikah težko. Ako pa pogledamo mladino pri delu, lahko vidimo, kako lahko gre.

Zvoki harmonik spremljajo pesem mladine ko odhaja na delo, in ko hitijo mladinci s samokolnicami po nasipu. Tovariš, ki je zaposlen pri vpisovanju kubikov komaj sproti zapisuje koliko polnih samokolnic se je že prevrnilo.

Elan, katerega ima mladina, je dokaz tovariša Možine iz Hrastnika, ki je v

šestih urah naložil in zvozil 9 kubikov zemlje na nasip. Zato si je zaslužil častno ime na mladinski progi »Udarnik«. Za njim tudi ne zaostajajo drugi tovariši.

Gradnja 300 m dolgega in 7 m visokega nasipa je bila predvidena za 10 dni. Mladina II. proletarske brigade iz Okraja Trbovlje pa ga je izgradila v 6 dneh.

Po šest urnem delu na progi imajo mladinci razne ure, kot n. pr. politično-vzgojne, kulturno-prosvetne in fizikturne, tako, da se mladina vzgaja v res prave državljane nove

TITOVE JUGOSLAVIJE!

P. J.

Vajenci in strokovno nadaljevalne šole

Nekateri vajenci, ki so stari nad 18 let, se s pozivom na odredbo § 298 Obrtnega zakona iz leta 1931 protivojajo, da bi se obiskovali strokovno nadaljevalno šolo.

V zvezi s tem je Zvezno ministristvo za delo izdalo sledeče navodilo:

Obveznost obiskovanja nadaljevalne šole je odredena brez kakršnihkoli izjem v členu 16 točka 2 Zakona o vajencih (vajenčeve dolžnosti so: 2. da redno obiskuje in dovrši strokovno šolo in da se prizadeva za svojo strokovno in splošno izobrazbo).

Ta obveznost ni omejena z nobeno izjemo, torej tudi ne s starostjo vajencev. V pogledu vajencev velja odredba čl. 2 Zakona o vajencih, ki določa, da sme biti vajenec le oseba, ki je dovršila 14. leto starosti, (z izjemami 2. odst. istega čl. in 2. odst. 6. čl.). Zakon torej odreja le naj-

nižjo starost, kar pomenja, da je vajenec lahko oseba katerekoli starosti iznad 14 let, če izpolnjuje ostale pogoje, ki jih zahteva zakon, konkretno tudi oseba, ki je stara 20 ali 30 let itd.

Ker mora vsak vajenec obiskovati strokovno nadaljevalno šolo (16. čl. toč. 2 Zakona o vajencih), a glede starosti sme biti vajenec vsaka oseba brez ozira na starost iznad 14 let (z izjemami iz drugega odstavka 2. čl. in 3. odst. 6. čl. Zakona), je jasno, da je pohanjanje v strokovno nadaljevalno šolo obvezno za vse vajence, torej tudi za one, ki so izpolnili 18. leto starosti ali so še starejši.

Brezsmoterno je sklicevanje na § 298 Obrtnega zakona iz leta 1931 zato, ker so vse odredbe Obrtnega zakona, ki urejajo pravno stanje vajencev, prenehale veljati od dneva pravomočnosti zakona o vajencih.

Še nekaj o zadnjih volitvah

Kakor vselej, tako se je tudi pri volitvah v prvi slovenski parlament rudarska Zabukovca častno izkazala. Kako pojmujejo rudarji pomen pravkar sijajno uspeh volitev, so pokazali na predvolumnem tekmovalstvu dne 25. oktobra, katero je napovedal trboveljski rudnik ostalim rudnikom v Sloveniji. Zabukovski rudarji so ta dan nad 80% prekoračili dnevno produkcijo in najbrže tudi zmagali.

Dan volitev je bil svečan praznik za Zabukovco, katero je predramila iz sna budnica rudarske godbe. Že v prvih ju-

tranjih urah je bilo na volišču toliko volilcev in volilk, da so se komaj vrtili. Nato so prišli z godbo volilci izza Grebena, ki je pravi partizanski kraj. Tudi invalidi niso hoteli izostati. Tako je prišel mož, ki je hrom na obeh nogah, in ob bergljah oddal svoj glas za prvi slovenski parlament. Prav tako je več bolnikov zapustilo kljub slabemu vremenu toplo sobo, samo da so sodelovali pri tem pomembnem zgodovinskem dogodku. Zato pa je bil tudi rezultat volitev v Zabukovci 98,5%. G. I.

Fizikultura

O tekmovalstvu za ZREN v celjskem okrožju

V iskanju novih poti na področju fizikulture sta komisija za fizikulturo FLRJ ter centralni odbor FISAJ-a ustanovila tekme za fizikturni znak pod geslom: »Za republiko naprej« (ZREN). To tekmovalstvo ima namen, da z vsestransko in postopno telesno vzgojo pritegne v fizikulturo najširše ljudske množice, da postane ista last vsega delovnega ljudstva, ki bo zdravo in veselo na vsakem koraku v življenju, ljudstvo, ki bo dejaven in pogumen stavitelj republike ter čuvár naše lepe domovine.

To tekmovalstvo za fizikulturno značko naj bo temelj fizikulturnega gibanja v FLRJ. Za lažjo in smotrno izvedbo organizacije tekmovalstva ima vsaka federalna enotica svoj republikanski center ZREN-a, vsako okrožje svoj okrožni center ZREN-a, ki ima stike in povezavo z osnovnimi enotami, tako s fizik. društvi (FD), aktivni (FA), sindikalnimi podružnicami ter množičnimi organizacijami OF. Vse te organizacije naj bi dajale tekmovalce za fizik. znak. Časovno razdobje, v katerem mora tekmovalce izpolniti zahtevane pogoje, obsega tri roke: letnega, zimskega ter spomladanskega. V tem obdobju mora izvršiti tekmovalstvo, sicer izgubi pravico do dodelitve znaka, ki je trojne vrste: bronasti, srebrni in zlati. Mladinci tekmujejo za mladinski znak od 15. do 18. leta. Vsi tekmovalci so razdeljeni na starostne dobe, katerih višja ima lažje pogoje. Po uspešno dovršenem tekmovalstvu podeli okrožni (bronastega), republikanski (srebrnega), oz. zvezni (zlatega) center ZREN-a tekmovalcu znak, katerega ima pravico no-

letom z uspehom tekmoval za fizikulturno značko. Pozivamo vse, zlasti pa našo mladino, da pristopi v tekočem zimskem roku k tekmovalstvu.

Vsestranost in množičnost je gibalno tekmovalstvo za ZREN!

Še nekaj o izpolnjenih pogojih naših tekmovalcev.

V septembru smo izvedli iz prve obvezne skupine tekmovalstvo v znanju plavanja, udeležilo se je 31 tekmovalcev. Na isti dan so tekmovali tudi v sponu na 2500 m — udeležba 7 članov. Množičnost je bila prikazana edino pri pohodu, kjer je tekmovalo 482 tekmovalcev skupno z JA.

V skupini II/4 kolo 500 m je tekmovalo 34 fizikulturikov.

V skupini III/9 — kolo 50 ter 30 km je izpolnilo pogoje 12 tekmovalcev.

Nogometno prvenstvo Slovenije

V nedeljo se je po vsej Sloveniji borilo za točke 14 fizikturnih društev. Za celjsko okrožje je bilo predvsem važno srečanje FD Rudarja v Murski Soboti in domači derby med Olimpom in Celjem. Rudar je prepričevalno zmagal na tujih tleh s 5 : 0 in je še naprej obdržal vodstvo v tabeli, na drugem mestu je Železničar iz Ljubljane, kateremu sledi Celje z istim številom točk. Olimp je trenutno še na spodnji polovici tabele, pričakovati pa je po izidih iz zadnjih srečanj, da si bo v spomladanskem nadaljevanju tekmovalstva popravil položaj. Rezultati nedeljskih tekem: J. Gregorčič : Krim 2 : 0 (0 : 0); Železničar Lj. : Svoboda 1 : 0 (0 : 0); Železničar M. : Polet 3 : 2 (1 : 1); Borec : Novo mesto 6 : 1 (4 : 0); Kranj : Edinost 4 : 2 (4 : 1); Rudar : Murska Sobotna 5 : 0 (3 : 0) in Celje : Olimp 0 : 0.

Celje : Olimp 0 : 0

Za domači derby je vladalo veliko zanimanje. Obe moštvi razen ostre igre in

Dr. Alojzij Šef:

Telesni položaj otroka in njegov razvoj

Telesna vzgoja pri zaostalih in slabo razvitih otrocih.

Doseči popolnost v šolanju, se danes pravi duševno in telesno vzgojiti otroka v mladenko in mladeniča sposobnega za izvrševanje nalog in dolžnosti bodočega življenja. Ta popolnost je dosežena, ko sta duh in telo v mejah prirojene in podedovane razvojne možnosti prilagodena cilju šolanja vsakega poedinca, to je izvrševanju izbranega poklica. Pri tem razvita telesna sposobnost pa je temelj duševni moči.

Fizikultura ne sme biti več samo lov za rekordi, pri čemer se je masa mladih, ki niso bili takoj sposobni večjih uspehov odtegnila od telesnih urjenj in ostala posebno po večjih mestih kvečjemu navdušeni in kričavi gledalci pri tekmah. Pri tem so klubi in fizikturna društva gledala le na sebe, na svoje ime in slavo potom poedincev-rekorderjev, a za telesno vzgojo ljudstva, predvsem pa mladine so dala malo ali nič. V naši obnovljeni državi je posvečena posebno velika skrb tudi telesni vzgoji mladine od prvih šolskih let naprej. Sedaj mora šola dati mladini ono telesno vzgojo, ki je potrebna, da bo naša ljudstvo sposobno za naloge življenja, ki so vsak dan težje in odgovornejše. Po teh letih okupacije in preganjanja je mnogo trpel tudi mlajši rod, ki bi bil v normalnih razmerah mogoč. Med njimi so tudi bolni in pohabljeni. Teh ne smemo zavreči, češ da jim ni potrebna in mogoča fizikultura. Nasprotno, tem moramo posvetiti največ pozornosti in na te otroke v vseh stopnjah nepravilnosti do pohabljenosti naj vas opozorim, da boste spoznali, kdaj in kje se začne slabost pri otroku in kako se ta slabost na telesu in funkcijah izraža.

Sportni zdravnik že s prostim očesom oceni, postavijo in okončine telesa, opazi funkcijo mišic in potek kretenj ter spozna nepravilnosti. Pri tem pa še ne more in ne sme takoj podati mnenje o telesni sposobnosti poedinca. Kaj pa šele laiki! Zato je potrebno vsakega posameznega otroka dalj časa opazovati in spoznavati, kot je to možno odgojiteljem in učiteljem, kajti volja, sposobnost prilagoditve in prirodni nagon izravnavne nedostatkov čudovito popravljata telesne napake in funkcionalne motnje. Kolikokrat bi človeku dobrega izgleda prisodili tudi veliko telesno sposobnost, a dotičnik pri prvi težji stvari popolnoma odpove. Med tem pa je na oko nezapaženo sposoben veliko več. Le temeljite in česte preizkušnje bioloških lastnosti, moči, spretnosti, brzine in vzdržljivosti omogočajo pravo oceno. Pri vsem tem pa ima največjo važnost presoja drže in funkcija lokomobilnega aparata telesa iz statistično-ortopedskega pogleda. Tu se odkrivajo nedostatki mišičnega, vezivnega in podpornega tkiva, ki pa ne morejo vplivati na biološke lastnosti poedinca. Čeravno pojmovanje — slabo izgledati — še ne pomeni biti slab — drži, vendar to še ne dokazuje, da sposobnosti dotičnega predčasno ne bodo zmanjšane. Vemo, da so otroci s slabimi prej omenjenimi tkivi, vnaprej za poklice nesposobni, ali pa že v učni dobi ne zmagujejo telesnih in duševnih naporov. Pri drugih zopet nastopi predčasna onemoglost, ko organi predčasno ostare, ker v mladosti niso dosegli optimum v razvoju. Pri vsem tem tu ne gre za slabost posameznih delov telesa, temveč za slabost vsega organizma, ki zdravniško daje sliko tkzv. »Slabosti v rasti«. Najbolj je prizadeto mišičevje in sklepne vezi, ki ne morejo več zdržati fiziološki položaj sklepov ob obtežitvi in naporu. Pravilna drža trupa in nog se spači, a sklepi so mahedravi.

Kot vrsta je dosegla:

1. mesto vrsta FD Celja: 261,80 točk od 300 točk = 87,26%;

2. mesto vrsta FD Rudarja: 224,70 točk od 300 točk = 74,90%.

Mladinke: Lešek Slava (FD Olimp) 49,50 točk od 50 točk = 99%; Teršek Marija (FD Olimp) 49,40 točk; Posinek Vera (FD Olimp) 46,80 točk; Esih Božena (FD Olimp) 43,90 točk; Leskovšek Sonja (FD Olimp) 43,60 točk; Vrešak Slava (FD Olimp) 42,60 točk.

FD Celje

V torek 12. t. m. bo ob 12,30 v Domu ljudske prosvete delovni sestanek. Udeležba za člane društva in aktivne obvezna.

FD Celje : FD Rudar 5 in pol : 2 in pol

V nedeljo 3. t. m. je odigrala šahovska sekcija FD Celja svojo prvo tekmo za prvenstvo okrožja s šahovsko sekcijo FD Rudarja iz Trbovelj. Tekma je končala s pričakovano zmago domačega moštva, čeprav niso mogli nastopiti nekateri močni igralci. Sicer tudi pri Rudarju nista prišla k igri dva igralca in so s tem imeli že izgubljeni dve točki. Posamezni izidi so naslednji:

Modic : Pajk 1 : 0; Rudolf : Oprešnik 1 : 0; Bukanovski : J. Dolinšek 1 : 0; Fajsi : D. Dolinšek 0 : 1; J. Snajder : Kapl 1 : 0; Lorbec : Rugolj 1 : 0; Mirnik Hrovat pol : pol; Odrar : Jazbec 0 : 1.

Povratna tekma bo v nedeljo 10. t. m. v Trbovljah.

Nagradni turnir FD Celja

Šahovska sekcija FD Celja razpisuje nagradni turnir, ki se prične v četrtek, dne 14. t. m. Zaključek prijav je v sredo, dne 13. t. m. Istega dne bo tudi žrebanje števil. Pravico udeležbe imajo vsi člani sekcije razen igralcev, ki igrajo v prvenstvenem turnirju.

ODREDBA

o zaščiti javnega reda in miru na področju celjskega mestnega LO v Celju

Na osnovi določila 28. čl., h-1, Splošnega zakona o ljudskih odborih v zvezi z določili 38. čl. istega zakona izdaja Mestni ljudski odbor v Celju naslednjo

o d r e d b o :

1. člen
V strnjenih naseljih je prepovedana uporaba motornih vozil, osebnih avtomobilov, avtobusov, predvsem pa motornih koles, ki niso opremljena z izpušnimi dušilkami. Dušilke morajo biti tako konstruirane, da kolikor mogoče tehnično, udušijo eksplozije v motorju. Od 22. ure dalje se morajo na področju mesta Celja prvenstveno uporabljati svetlobni signali, le ako to ni mogoče, so dopustni zvočni signali.

2. člen
Godbeni in pevski sporedi, med katere je prištevati tudi igranje na harmoniko ali kateri koli drugi posamezni instrument, se smejo vršiti samo z oblastvenim dovoljenjem, in sicer po vseh gostinskih obratih do 22. ure z izjemo kavarn v mestu Celju ter gostinskih

obratov v zdraviliščih in letoviščih, kjer se morejo izvajati do pol ure pred potekom obratovnega časa. Za podaljšanje sporeda preko tega časa (policijske ure) se mora izposlovati posebno dovoljenje. Prošnje se morajo vlagati najmanj osem dni pred nameravanim izvajanjem sporeda pri Gospodarskem odseku MLO, ki jih rešuje sporazumno z Odsekom za notranje zadeve pri MLO.

V kolikor bi bili ti sporedi dovoljeni po 22. uri, ne smejo motiti okolice in se smejo izvajati le v zaprtih prostorih.

Ti predpisi veljajo tudi za plesne prireditve, dočim so javne prireditve od njih izvzete.

3. člen
Vsako kaljenje nočnega miru v času od 22. do 5. ure zjutraj na vseh javnosti dostopnih mestih je kaznivo.

4. člen
Prodajanje alkoholnih pijač vinjenim osebam in mladoletnikom do 16. leta je prepovedano.

5. člen
Radijski aparati in zvočniki se smejo po 22. uri uporabljati le v zaprtih

prostorih, in sicer z zmanjšano glasovno močjo, da ne motijo okolice.

6. člen

Krošnjarnjenje in prodajanje razglednic, cvetic in različnih predmetov po gostilnah in drugih javnih lokalih ni dovoljeno.

7. člen

Lepljenje lepakov po hišah je prepovedano. Vsi hišni lastniki morajo odstraniti z zidov svojih hiš stare lepake. Lepljenje lepakov je brez izjeme dovoljeno le na za to določenih deskah odnosno na kioskih.

Kazenske določbe

8. člen
Prekrški te odredbe se kaznujejo z denarno kaznijo od 100 do 3000 din.

Protivrednoten odredbe v točki 4 se vrhu tega odredi pripor do iztreznjenja najmanj pa do 12. ure naslednjega dne in objavi kazni s polnim imenom kršitelja v časopisu.

9. člen

Ob neplačilu izrečene kazni v osmih dneh po pravomočnosti sodbe, se denarna kazen spremeni v kazen prisil-

KNJIGARNA TISKARNE DRUŽBE SV. MOHORJA V CELJU

priporoča nabavo

šolskih knjig in potrebščin
kakor tudi ostalega pisarniškega materiala

Vsem šolskim zadrugam nudimo poseben popust

nega dela brez odzema prostosti, pri čemer se računa en dan prisilnega dela za 50 din denarne kazni.

Poleg imejitelja gostinskega obrata, ki priredi ples brez oblastvenega dovoljenja, se kaznuje tudi igralec.

10. člen

Ta odredba stopi v veljavo z dnem

objave.

Izvršilni odbor MLO v Celju

Tajn. št. 515-46

Celje, dne 25. septembra 1946.

Tajnik:
(Špat Vili)

Predsednik:
(Svetek Andrej)

Je to v duhu tekmovanja?

V času obnove, ko se delovno ljudstvo prizadeva, da z intenzivnim in nestrnim delom dvigne produkcijo in zmanjša izpadke na delovnih urah, nam je nerazumljivo, da morajo naše gospodinjice in družinske matere zapravljati čas z nepotrebnim čakanjem pri nakupu živil. V soboto 2. novembra so se ob pol 6. zjutraj začele nas avljati gospodinjice pred mesarjo Terčeta na Tomšičevem trgu. Čakale so do 8. trgovina še vedno zaprta, mesarja nikjer. Izgledalo je, da nima mesa. Morale so iti k drugim mesarjem, kjer pa kot tuje stranke niso ali le s težavo dobile svoje obroke mesa. Kaj bi stalo mesarja Terčeta, če bi napisal že zgodaj zjutraj na vrata, da nima mesa, in bi tako gospodinjam prihranil dve uri ali več brezplodnega čakanja.

Drug primer: Mlekarnarje so v četrtek 31. oktobra javile strankam, da bodo delile mleko popoldne namesto na praznik Vseh svetnikov. Gospodinjice so prišle ob pol 2 in čakale vse popoldne, mleka pa tisti dan ni bilo.

Ali ne leži krivda na takih nedostatkih tudi na organizaciji naše preskrbe? Mislimo, da bi se z nekoliko večjo prizadevanostjo lahko uredila delitev raciniranih živil, tako da bi svoj delež vsak dobil ob vsakem času in brez nepotrebne in brezplodnega čakanja, ki bo zlasti v zimskem času mučno in lahko tudi zdravju škodljivo. Ako pa nastanejo pri tem kakšne slučajne ovire, naj se ljudi pravočasno obvesti in jim s tem prihrani čakanje in kritiko.

Tretji primer: Delavnik zjutraj na kolodvoru pred prvim vlakom proti Mariboru. Pridem četrte ure pred odhodom vlaka, ljudi kakih petnajst pred okencem. Stojim in čakam, vrsta pred menoj se nikamor ne premakne. Nekdo je menda zahteval karto, ki jo mora napisati. Pa tudi ko je ta opravil, gre le počasi naprej. Naenkrat pride železničar in pove blagajničarki in nam, da sme izdati samo še sedem kart, za več ni časa, ker vlak odpelje. Mislite, da je šlo po'em hitreje, še slabše je bilo, ker so ljudje silili k sprednjim, da bi jim ti kupili karte in s tem povzročili zmedo in nejevoljo. In res, vlak je odpeljal in pustil na postaji potnike, ki niso mogli do kart. In vlak zjutraj ob pol 6. ni menda nikoli prenapoljen. Vprašam vas, ali velja poziv za povečanje delovne norme in napredovanje delovne discipline samo za delavstvo in nameščenstvo po tovarnah, drugih se pa to ne tiče? Zakaj se ne uvede na postaji predprodaja vozovnic, kar bi marsikako zapreko odstranilo? Zlasti bi s tem ustregli tistim, ki kupujejo kombinirane vozovnice, kar navadno zahteva nekaj več časa in pazljivosti, za kar pred odhodom vlakov ni vedno prilika, oziroma povzroča zastoj pri prodaji vozovnic. K. P.

V A B I L O

na 15. redni občni zbor delavskega pevškega društva »CANKAR« v Soštanju, ki se bo vršil v nedeljo dne 10. novembra 1946 ob 9 dopoldne v prostorih gostilne Pibernik z naslednjim dnevnim redom:

1. pozdrav predsednika;
2. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora in pravil;
3. poročilo odbora:
 - a) poročilo predsednika,
 - b) poročilo tajnika,
 - c) poročilo blagajnika,
 - d) poročilo revizorjev,
 - e) poročilo gospodarja;
4. izvolitev novega odbora;
5. izvolitev pevovodje;
6. razno.

Ker je občni zbor za vse redne in podporne člane in članice zelo važen, vas vse prav vljudno vabimo na sigurno in točno udeležbo.

Ako bi po § 11. društvenih pravil ob napovedani uri ne bilo zadostno število članov, se vrši občni zbor eno uro kasneje z istim dnevnim redom, pri katerem zadošča za sklepanje vsako število članov.

Pripeljte tudi nove člane!
Smrt fašizmu — svobodo narodul!
Za odbor

Majer Srečko, Koradej Anton
predsednik tajnik

SLOVENSKI KNJIŽNI ZAVOD

PODRUŽNICA CELJE

Ima stalno na zalogi leposlovne, strokovne, šolske in poljudno znanstvene knjige. Tudi knjige hrvaških in srbskih založb vam nudimo v zadovoljivi izbiri

Stara lekarna pri Orlu

ustanovljena leta 1670

Mr. Ph. Tončič Ivo

Celje, Tomšičev trg 1

Uspeh vašega poslovanja je v oglaševanju!

CENJENIM STRANKAM SE PRIPOROČA

Gorenjak Konrad

ČEVLJAR

CELJE, ZIDANŠKOVA 26

POHARC MARTIN

MANUFAKTURA

CELJE, ZIDANŠKOVA 23

F.S. Lukas, Celje

žganjarna, tovarna likerjev, industrija sadnih sokov

MILOŠ KLINAR

KLJUČAVNIČARSTVO

CELJE - MARIBORSKA 13

JOSIP KOLAR

ČEVLJARNA

CELJE - TRG MUČENIKOV 6

ZIMŠEK ANTON

SLAŠČIČARNA - CELJE, PREŠERNOVA ULICA 12

VEDNO SVEŽE PECIVO V ZALOGII

GODNIK VIKTOR
URAR

CELJE, STANETOVA ULICA 6

KNEHTL IVAN
KRZMARSTVO

CELJE, STANETOVA UL. 5

GUSTI VRAČKO
TRGOVINA TEKSTILNEGA BLAGA

CELJE, STANETOVA 8

ŽELEZNINA IN ŠPECERIJA
JOSIP JAGODIČ

CELJE, GUBČEVA 2

MANUFAKTURA IN MODA
Šentjunc Gabrijel

Celje, Kidričeva 1

ANTON PETEK
MANUFAKTURNA TRGOVINA

CELJE, STANETOVA 1

ŠIMENC IGNAC
izdelovanje krtič in čopičev, trgovina z galanterijo, pleatarskimi in 1 senimi izdelki

Celje, Stanetova ulica šte. 6

Parkečno voščilo v prosti prodaji vam nudi
Ivan Ravnikar, Celje

trgovina s špecerijo in barvami

Tvrčka V. Dečko
se priporoča

Celje, Prešernova ulica 8

MAČEK AVGUST
SPLOŠNO ČEVLJARSTVO

CELJE - SLOMŠKOV TRG 6

FR. STRUPI
ZALOGA STEKLA IN PORCELANA
CELJE

ČUK FRANC

SPECIALNA TRGOVINA BARV, IAKA, FIRNEŽA, KITA ITD.

PUNCER IVAN

Celje, Prešernova ulica 1

SPECIALNA TRGOVINA USNjenih izdelkov